

Leto v Piešťanoch bolo opäť plné festivalov
Summer in Piešťany was once again, filled with festivals
Der Sommer in Piešťany war wieder mit Festivals gefüllt

Foto Erik Ďuriš

REVUE

Piešťany

Piešťanské Zlaté stuhy

Piešťany's Golden Ribbons
„Zlaté stuhy“ in Piešťany

Mestská knižnica jubiluje

The Town Library's Jubilee Anniversary
Die Stadtbibliothek feiert ihr Jubiläum

Piešťany medzi slávnymi kúpeľmi Slovenska

Eva Bereczová

Publikáciu Slavne kúpele Slovenska uviedli do života v Piešťanoch v polovici júna. Autorom projektu, ktorý predstavuje architektúru 121 objektov v 21 známych slovenských kúpeľných mestách je Oldřich Janota. Editorom sa stal slovenský architekt Matúš Dulla. Medzi šestnásťimi autormi, ktorí na publikácii spolupracovali sú aj dva zástupcovia Piešťan - architekt Ľubomír Mrňa a Martin Kostelník z Balneologického múzea Piešťany. Svojimi fotografiami do knihy prispela aj Eva Drobná. Kniha Slavne kúpele Slovenska mapujú až 15 piešťanských objektov - Napoleonské kúpele, Hotel Thermia Palace a balneoterapia Irma, Balnea centrum, Pro Patria, Grandhotel Slovan, Vojenský kúpeľný ústav, Dom umenia, Kúpalisko Eva, Kolonádový most, Kúpelňa dvorana, Vila Astoria, Hotel Pavla, Vila Lívia, Vila Alexander, Hotel Eden a Jalta. Na obálke knihy je detail vitráže schodiska kúpeľov Irma a hned na úvodnej fotografií rekonštruovaný areál v bývalom Vojenskom kúpeľnom ústave, dnes Hotel Granit - Kúpeľný ústav F.E. Scherera.

Piešťany on of Slovakia's Famous Spas

The publication "Famous Spas of Slovakia" was first released in Piešťany in the middle of June. The author of the project, which

presents the architecture of 121 structures in 21 famous Slovak spa towns, is Oldřich Janota. The editor is the Slovak architect Matúš Dulla. Among the sixteen authors that collaborated on this project, two represented Piešťany - architects Ľubomír Mrňa and Martin Kostelník from the Balneological Museum in Piešťany. Eva Drobná also contributed her photographs to the book. The book "Famous Spas of Slovakia" includes 15 Piešťany structures - the Napoleon Spa, Hotel Thermia Palace and the balneotherapeutic facility Irma, the Balnea centre, Pro Patria, the Grandhotel Slovan, the Military Spa Institute (Vojenský kúpeľný ústav), the House of Art (Dom umenia), the Eva Swimming Pool (Kúpalisko Eva), the Colonnade Bridge (Kolonádový most), the Spa Hall (Kúpelňa dvorana), Villa Astoria, Hotel Pavla, Villa Lívia, Villa Alexander, Hotel Eden and Jalta. On the cover of the book is a detail of the Irma Spa's stained glass staircase and then right on the introductory photograph is the renovated area of the former Military Spa Institute - today's Hotel Granit - the F.E. Scherer-Kurhaus.

Piešťany gehört zu den berühmten Kurbädern der Slowakei

Die Publikation „Slavne kúpele Slovenska“ (Berühmte Kurbäder der Slowakei) wurde Mitte Juni in Piešťany vorgestellt. Der Autor dieses Projektes, das die Architektur von 121 Bauwerken in 21 bekannten slowakischen Kurstädten vorstellt, ist Oldřich Janota. Als Editor war der slowakische Architekt Matúš Dulla zuständig. Unter den 16 Co-Autoren, die an dieser Publikation mitwirkten, sind auch zwei aus Piešťany - der Architekt Ľubomír Mrňa und Martin Kostelník aus dem Balneologischen Museum in Piešťany. Mit ihren Bildern trug außerdem Eva Drobná zur Gestaltung des Buches bei. Die Publikation „Slavne kúpele Slovenska“ erfasst ganze 15 Objekte aus Piešťany - das Napoleonbad, das Hotel „Thermia Palace“ und das Kurhaus für balneologische Therapie „Irma“, das „Balnea Centrum“, das „Pro Patria“, das Grandhotel „Slovan“, die Militär-Kuranstalt, das Haus für Kunst, das Freibad „Eva“, die Kolumnadenbrücke, den Kursalon, die „Vila Astoria“, das Hotel „Pavla“, die „Vila Lívia“ und „Vila Alexander“ sowie die Hotels „Eden“ und „Jalta“. Auf dem Buch-Cover ist ein Detail der Bleiverglasung im Treppenhaus des Kurhauses „Irma“ zu sehen und das einleitende Foto zeigt das renovierte Gelände der ehemaligen Militär-Kuranstalt, heute das Hotel „Granit“ - das F.E. Scherer-Kurhaus.

CINEMATIK MEDZINÁRODNÝ FILMOVÝ FESTIVAL PIEŠŤANY | 10.-15. SEPTEMBER 2015

Podujatie finančne podporil

AUDIO
VIZUÁLNY
FOND

Mesto
Piešťany

Ličnica
Dom umenia

MKO
PIEŠŤANY

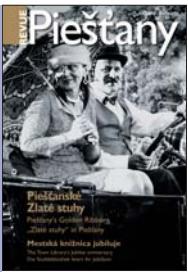
KURSALON

Hotel Magnolia

Kúpele Piešťany

1+2/2015
Revue Piešťany, ročník LI
Kultúrno-spoločenský štvrtoročník
Dátum vydania 1. september 2015

Vydáva mesto Piešťany

Šéfredaktorka:
Eva Berecová

Redakčná rada:
Ing. Margita Galová (predsedníčka)
Ing. Dáša Reháková
Mgr. Daniela Gloss

Spolupracovalci:
Ján Blažej, Mgr. Mojmír Choma,
PhDr. Štefan Kollár, PhD.,
PhDr. Vladimír Krupa,
Mgr. Martin Palkovič,
Mgr. Katarína Nemcová
Mgr. Rastislav Piovarčík,
Ing. Viktor Nižňanský,
PhD. Roman Tibenský

Foto:
Archív Balneologické múzeum
Piešťany, Archív DOMOSS,
Archív Mestská knižnica mesta
Piešťany, Archív Slovenský cyklokub,
Archív Zuckmann Villa,
Eva Drobňá, Ladislav Ďuračka,
Erik Duriš, Viera Dušíková,
Ing. Vojto Hank, Mgr. Martin Palkovič,
Kata Sedlák, PhD. Roman Tibenský

Jazyková úprava:
PaedDr. Veronika Chvalová

Preklad nemecký jazyk:
Olga Sulzberger

Preklad anglický jazyk:

Grafická úprava:

REPUBLIC

Re Public group s.r.o., Piešťany

Tlač:

PN print s.r.o., Piešťany

Sídlo vydavateľa a adresa redakcie:
Revue Piešťany, Námestie SNP č. 3
921 45 Piešťany
tel: +421 33 7765301
fax: +421 33 7765333
mob.: +421 911 315 553
e-mail: eva.berecova@piestany.sk
Reg. č.: EV 396/08
IČO 00 612 031
ISSN 1210 - 1958

18 Vítazstvá a prehry: Štvrtoročie, ktoré zblížilo ľudí

(Rastislav Piovarčík)

- Victories and Defeats: A Quarter-Century that Has Brought People Together
- Siege und Niederlagen: ein Vierteljahrhundert, das Menschen zusammenkommen ließ

26 Piešťany objektívom fotografa Vladimíra Brnu

(Vladimír Krupa)

- Piešťany through the Lens of Photographer Vladimír Brna
- Piešťany durch die Linse des Fotografen Vladimír Brna

47

Volavky a beluše na Obtokovom ramene Váhu

(Roman Tibenský)

- Herons and Egrets on the By-pass Artery of the Váh River
- Graureiher und Silberreiher im Nebenarm der Waag

2 Letná kúpeľná sezóna v Piešťanoch otvorená!

(Eva Berecová)

- The Summer Spa Season in Piešťany is Open!
- Sommer-Kursaison in Piešťany eröffnet!

5 Veronika Cetliová: Najkrajší kroj je môj

(Martin Palkovič)

- Veronika Cetliová: The Most Beautiful Folk Costume is Mine
- Veronika Cetliová: Meine Tracht ist die schönste

8 Piešťanské Zlaté stuhy priľákali tisíce ľudí

(Eva Berecová)

- Piešťany's Golden Ribbons Attracted Thousands of People
- Die Piešťaner Oldtimer-Schau „Zlaté stuhy“ lockte tausende Besucher an

10 Odišiel Svetozár Mydlo - ilustrátor očarený životom

(Katarína Nemcová)

- Svetozár Mydlo, the Illustrator Enchanted with Life, Has Passed Away
- Svetozár Mydlo - ein vom Leben verzauberter Illustrator ist von uns gegangen

12 Udalosti - návštavy - stretnutia

(Eva Berecová)

- Events - Visits - Meetings
- Ereignisse - Besuche - Treffen

15 Knižnica pre všetkých

(Katarína Nemcová)

- A Library for All
- Eine Bibliothek für alle

22 Otvorili Zuckmann Villu

(Ján Blažej)

- The Zuckmann Villa has been opened
- Zuckmann Villa eröffnet

30 10 rokov jazzu v Piešťanoch

(Viktor Nižňanský)

- 10 Years of Jazz in Piešťany
- 10 Jahre Jazz in Piešťany

34 Piešťany - fenomén termálnej

(Vladimír Krupa)

- Piešťany - A Thermal Phenomenon
- Piešťany - ein thermisches Phänomen

38 Nový príspevok k poštovej histórii

(Štefan Kollár)

- A New Contribution to Postal History
- Ein neuer Beitrag zur Geschichte der Post

42 Bike Park Považský Inovec sa stal realitou

(Martin Palkovič)

- Bike Park Považský Inovec Has Become a Reality
- Der „Bike Park Považský Inovec“ wurde Realität

44 Hrad Tematín v 21. storočí

(Mojmír Choma)

- Tematín Castle in the 21st Century
- Burg Tematín im 21. Jahrhundert

Obálka / Cover / Titelbild Kata Sedlák

Aj tento rok boli Zlaté stuhy prehliadkou najkrajších historických vozidiel

This year the Golden Ribbons Parade once again showcased the most beautiful historical vehicle

Auch dieses Jahr war die Oldtimer-Gala „Zlaté stuhy“ ein Defilee der schönsten historischen Automobile

Letná kúpeľná sezóna v Piešťanoch otvorená!

The Summer Spa Season in Piešťany is Open!
Sommer-Kursaison in Piešťany eröffnet!

Eva Bereczová

Foto Eva Bereczová

Foto Eva Bereczová

Foto Eva Berecová

Prvá júnová sobota patrí v Piešťanoch už od roku 1992 otvoreniu letnej kúpeľnej sezóny. Inak tomu nebolo ani tento rok. Toto výnimočné podujatie sa uskutočnilo už po dvadsiatyštvrtý raz a to v sobotu 6. júna.

Hlavní organizátori, ktorími boli opäť Mesto Piešťany a Slovenské liečebné kúpele Piešťany, pripravili bohatý kultúrny program s množstvom sprievodných akcií tak, aby si na svoje prišli malí aj veľkí, milovníci rôznych hudobných štýlov, obyvatelia aj návštevníci.

In Piešťany the first Saturday in June has belonged to the opening of the summer spa season since 1992. This year was no different. After twenty-four years, this extraordinary event took place, once again, on Saturday, June 6th. The main organizers, once again the town of Piešťany and the Slovak Health Spa Piešťany, prepared a rich cultural programme with numerous accompanying events so that there would be something for everyone including the old and young, fans of all styles of music, local inhabitants and visitors as well.

Der erste Junisamstag gehört in Piešťany bereits seit dem Jahr 1992 der Eröffnung der Sommer-Kursaison. Auch in diesem Jahr war es nicht anders. Dieser besondere Event fand mittlerweile zum 24. Mal statt und das am Samstag, dem, 6. Juni. Die Hauptveranstalter - auch diesmal waren es die Stadt Piešťany und das Slowakische Heilbad Piešťany – bereiteten ein abwechslungsreiches Kulturprogramm mit vielen begleitenden Veranstaltungen vor, sodass Groß und Klein, Liebhaber verschiedener Musikrichtungen, Einheimische und Besucher, alle auf ihre Kosten kamen.

Foto Eva Berecová

C elodenné podujatie bolo už tradične odštartované rannou hudobnou pozvánkou na Kolonádovom moste pri soche barlolámača, o ktorú sa tentokrát postarala oblúbená skupina 3D Band. Slávostná časť Otvorenia letnej kúpeľnej sezóny začala o desiatej predpoludním v Hudobnom pavilóne Harmony na Kúpeľnom ostrove. Predstavitelia katolíckej a evanjelickej cirkvi sa postarali o tradičný akt požehnávania prameňov. Po požehnaní sa všetci zúčastnení zapojili do slávostného sprievodu. Sprievod zložený z predstaviteľov mesta, kúpeľov, výkonností, predstaviteľov kultúrneho, spoločenského a politického života, ale aj členov delegácií partnerských miest a ďalších hostí, sa presunul cez Kolonádový most a Winterovu ulicu až k Hudobnému pavilónu. Pod piešťanskou „mušľou“ sa uskutočnil slávostný otvárací ceremoniál. V rámci neho sa predstavili členovia početného sprievodu zloženého zo zástupcov základných, stredných aj vysokých piešťanských škôl, športových klubov, folklórnych súborov, ale napríklad aj skautov či brušných tanecnič. Po prezentácii účastníkov sprievodu sa o kultúrny program postarali žiaci tanecného odboru Základnej uměleckej školy v Piešťanoch. Po ich vystúpení bol už pre primátora mesta pripravený gong. Úderom naň oficiálne otvoril letnú kúpeľnú sezónu v Piešťanoch. Hudobný pavilón v parku bol takisto aj dejiskom popoludňajšieho hudobného programu, v ktorom vystúpili mnohí umelci – sólista Opery SND Bratislava Daniel Čapkovič, členovia tanecnej skupiny Mario Lopez Dance Company, Dievčenský salónny orchester Afrodíté, Natália Hatalová, Richard Rikkon a Karolína Beňačková. Podvečer a večer už boli v znamení koncertov Zuzany Smatanovej a skupiny Hex. Organizátori aj ďalšie subjekty pripravili takisto bohatý sprievodný program. Milovníci umenia si určite nenechali ujsť výstavu historických fotografií, či výstavu sôch Jána Ľapáka. Na Váhu zasa pretekali „Dračie lode“ a v priestoroch Mestského kultúrneho strediska bola možnosť prezrieť si výstavu kaktusov, sukulentov a bonsajov. Pre tých najmenších bolo v parku pripravených množstvo atrakcií. Počas nedele si na svoje prišli najmä milovníci folklóru a ľudového umenia, v Hudobnom pavilóne sa totiž uskutočnil Národnopisné slávnosti 2015. Pod „mušľou“ vystúpila rodina Hlbockých, spevácka skupina Povoja, folklórna skupina Krakovienka, folklórny súbor Kolovratok aj súbor Žito s Ludovou húdbou Petra Obucha. Otvorenie letnej kúpeľnej sezóny predznamenalo, že v Piešťanoch bude na kvalitné kultúrne podujatia bohaté celé leto. ■

Foto Viera Dusíková

The all-day event traditionally started with a morning musical invitation on the Colonnade Bridge near the statue of the "crutch-breaker", which was performed by the popular 3D band. The formal part of the opening of the summer spa season began at 10:00 am in the Harmony Music Pavilion on the Spa Island. Representatives from the Catholic and Evangelical Church were responsible for the traditional act of blessing the springs. After the blessing, all participants joined the ceremonial parade. The parade, which was made up of representatives from the town and spa, ambassadors, representatives from the cultural, social and political scene, as well as members of delegations from partner towns and other guests, made its way across the Colonnade Bridge, down Winter Street to the Music Pavilion. Under the Piešťany "shell" of the Music Pavilion the official opening ceremony took place. As part of the ceremony the members of the large parade composed of representatives from Piešťany's elementary and high schools and colleges as well as sports clubs, folk groups, scouts and even a group of belly dancers, were all presented. After the presentation of the parade participants, the program continued with pupils from the Department of Dance at the Elementary Art School in Piešťany. After their performance, the gong was prepared for the mayor.

Foto Viera Dusíková

Foto Martin Palkovič

By banging on the gong he officially opened the summer spa season in Piešťany. The Music Pavilion in the park was also the scene of the afternoon musical program, in which many artists performed such as, opera soloist from the Slovak National Theatre in Bratislava Daniel Čapkovič, members of the dance group Mario Lopez Dance Company, the Girls Saloon Orchestra Afrodíté, Natália Hatalová, Richard Rikkon and Karolína Beňačková. The late afternoon and evening shows were saved for Zuzana Smatanová and the group Hex. The organizers and others also prepared a rich accompanying program. Art lovers certainly did not miss the exhibition of historical photographs or the exhibition of statues by Ján Čapák. The "dragon boats" once again raced on the Váh River and within the premises of the Town Culture Centre it was possible to see an exhibition of cactuses, succulents, and bonsai. There were many attractions set up in the park for the event's smallest visitors. Sunday was a day for lovers of folklore and folk art with the Ethnographic Festival 2015 taking

place in the Music Pavilion. Under the "shell" (Music Pavilion) there were also performances by the Hlbocký family, the vocal group Povoja, the folk group Krakovienka, the folk group Kolovrátok, and the group Žito with the folk music of Peter Obuch. This opening of the summer season promises to be the first of many quality cultural events taking place in Piešťany throughout the summer. ■

zum Musikpavillon. Unter der Piešťaner „Muschel“ fand die feierliche Eröffnungszерemonie statt. In ihrem Rahmen traten die zahlreichen Teilnehmer eines weiteren Umzugs auf, in dem sich u.a. Repräsentantinnen und Repräsentanten der heimischen Grund-, Fach- und Hochschulen, Sportclubs, Folkloregruppen, der Pfadfinder oder der Bauchtanzgruppe befanden. Nach ihrer Präsentation setzten Schüler der Tanzabteilung der Grundschule für Kunst in Piešťany das Kulturprogramm fort. Danach wartete der bereitstehende Gong schon auf den Bürgermeister. Mit dem Gongschlag eröffnete er offiziell die Sommer-Kursaison in Piešťany. Der Musikpavillon im Park war auch der Austragungsort eines musikalischen Programms am Nachmittag, in dem zahlreiche Künstler zu sehen waren, darunter Daniel Čapkovič, Solist der Oper des Slowakischen Nationaltheaters in Bratislava, Mitglieder der Tanzgruppe „Mario Lopez Dance Company“, das Mädchen-Salonorchester „Afrodíté“, Natália Hatalová, Richard Rikkon und Karolína Beňačková. Den späten Nachmittag und den Abend erfüllten die Konzerte von Zuzana Smatanová und der Band „Hex“. Und auch die Veranstalter und weitere Beteiligte bereiteten ein buntes Begleitprogramm vor. Kunstliebhaber ließen sich sicher nicht die Ausstellung historischer Fotografien oder die Skulpturenausstellung von Ján Čapák entgehen. Auf der Waag wetteiferten wieder einmal die „Drachenboote“ und in den Räumlichkeiten des Städtischen Kultzentrum konnte Interessierte eine Ausstellung von Kakteen, Sukkulanten und Bonsai besuchen. Auf die Kleinsten warteten zahlreiche Attraktionen im Park. Im Verlauf des Sonntags kamen vor allem Folklore- und Volkskunst-Liebhaber auf ihre Kosten, denn im Musikpavillon fand das Völkerkundliche Fest 2015 statt. Unter der „Muschel“ traten die Hlbocký-Familie, die Gesangsgruppe „Povoja“, die Folkloregruppe „Krakovienka“, das Folkloreensembles „Kolovrátok“ sowie die Gruppe „Žito“, mit der Volksmusik von Peter Obuch, auf. Die Eröffnung der Sommer-Kursaison deutete an, dass der ganze Sommer in Piešťany reich an hochwertigen Kulturveranstaltungen sein wird. ■

Foto Martin Palkovič

Veronika Cetliová:
Meine Tracht ist die schönste

Veronika Cetliová: Najkrajší kroj je môj

Text a foto: Martin Palkovič

Piešťanskej bábikárke sa v týchto dňoch plní veľký sen. V spolupráci s Mestským kultúrnym strediskom mesta Piešťany zorganizovala veľkú výstavu krojovaných bábik z celého Slovenska, ktorá bola jedným zo sprievodných podujatí Otvorenia letnej kúpeľnej sezóny. Bábiky a kroje boli ústrednou téμou nášho rozhovoru s čipernou dôchodkyňou Veronikou Cetliovou.

These days Piešťany dolls are fulfilling their big dreams. In cooperation with the Piešťany Town Cultural Centre, a large exhibition of dolls in folk costumes from all over Slovakia was organized as an accompanying event to the Opening of the Summer Spa Season. The dolls and costumes were the central theme of our interview with the spry and lively pensioner Veronika Cetliova.

Kedy a prečo ste začali šiť kroje pre bábiky?

Bábikami sa zaoberám desať rokov. Začalo to zoznámením sa s jednou dámou, ktorá to robila ešte do pôvodnej zbierky, ktorú vlastnil Slovenský zväz žien v 70. rokoch. Túto zbierku som videla a bola som ľahou nadšená. Ale nemala som na to čas ani dostatočne otvorené srdce. Vyšívati som začala až po príchode do Piešťan. Predkov v kroji nemám, preto som sa musela vzdelať - po múzeách, slávnostiah. Všetko som si fotila.

Vaše bábiky sú hned' v niekolkých zbierkach, je o ne záujem aj v zahraničí. Výstava v kultúrno-spoločenskom centre Fontána asi nie je vašou prvou.

Výstav som mala už niekoľko. Jedna z nich bola cez AkSen (OZ Aktívny senior), ale veľmi mi v ústrety vychádzala Mestské kultúrne stredisko Piešťany. Pani riaditeľka Jurčová má slabosť pre tieto bábiky, ale ja to nechcem zneužiť (smiech). Výstave, ktorú sme otvorili vo Fontáne, predchádzalo veľké stretnutie bábikárok z celého Slovenska. Vďaka médiám sa mi prihlásili aj ženy,

ktoré bábiky nevyrábajú, ale majú ich vo svojich zbierkach. S týmito ženami sme si vytvorili úžasný kolektív. Hobby totiž dokáže úžasne spojiť ľudí. Sú tam ohromné priateľské vzťahy bez ohľadu na to, kto odkiaľ je, aký má vek alebo vzdelanie.

Realizáciou výstavy si plníte svoj veľký sen.

Veľkým snom bolo už to stretnutie, to bol prvý krok. Vtedy sme sa dohovorili, že túto výstavu budeme mať a ani nehovoríme, čo plánujeme ďalej. Je isté, že nezaspíme na vavrinoch (smiech). Mojim bábikákom hovoríme - všetko sa dá, keď sa chce.

Kolko bábik ste prezentovali na výstave vy osobne?

Spolu bolo na výstave desať mojich prác. Mnohé sú robené na objednávku, takže už nie sú mojim majetkom. Jednou z nich je aj bábika, vystavená v reštaurácii Kominár. Ak si ju ľudia pozrú, ten motív je obkreslený z kroja v Balneologickom múzeu. Bola tam aj Lucia, veľmi vypracovaná, krásna bábika, je maskotom AkSenu. Tento rok som urobila vdovu Evu. Naštudovala som si, do akého kroja sa obliekali vdovy v našom regióne. Aj vďaka tomu som spoznala ďalšie ženy, ktoré kroje šijú a opravujú.

Für die Puppenmacherin aus Piešťany geht in diesen Tagen ein großer Traum in Erfüllung. In Zusammenarbeit mit dem Städtischen Kulturzentrum in Piešťany veranstaltete sie eine große Trachtenpuppen-Ausstellung mit Puppen aus der ganzen Slowakei, die zu den Begleitveranstaltungen zur Eröffnung der Sommer-Kursaison gehörte. Puppen und Trachten waren das zentrale Thema unseres Gesprächs mit der quirligen Rentnerin Veronika Cetliová.

Ktoré regióny boli na výstave najviac zastúpené?

Väčšiu vecí bolo z východu, nechýba Poprad, Tekov, Spiš. Čím idete viac na východ, tým je tradícia viac zachovaná.

Kedysi sa hovorilo, že najkrajší kroj je piešťanský. Ktorý sa najviac páči vám?

To je veľmi jednoduché - najkrajší kroj je môj. Aj keď je to chudobný kraj, čiže chudobný kroj, ale ak som odtiaľ, pre mňa je najkrajší. Prečo sa to hovorí o piešťanskom? Pretože o Piešťanoch sa vedelo. Už veľmi dávno sem ľudia chodili a videli ženy v krojoch tahať rikše. Ale do toho patrí široký región. Napríklad Krakovany alebo Horná Streda majú tiež nádherné kroje. Rozdielne sú snáď iba farby.

Zostáva tradícia šitia krojov pre bábiky stále živá?

Sú rôzne kategórie bábik. Tie najstaršie vyšívali ešte staré matky a sú ženy, ktoré sa venujú ich reštaurovaniu. Ľudia ich nechcú ani z ruky dať, ale to je pochopiteľné. Druhou kategóriou sú nové bábiky, ktorých tvorkyne sa držia starých vzorov. Ak sú dôsledné, tak tam nepustia umelé vlákna. Potom sú bábikárky, ktoré vyrábajú nové kroje s použitím artefaktov zo starých. Aj to má istý pôvab a hodnotu. Mala som obavy, že sme posledná generácia, čo sa tomu venuje, ale nie je to pravda. Teraz som sa stretla s jednou mladou ženou z Piešťan a také krásne

bábiky priniesla... Takže nie je pravda, že sa tomu venujeme len my, staré babky (smiech).

Ako dlho trvá výroba jednej bábiky?

To je práca, ktorá sa nedá normovať. Ale jedna dierka na piešťanskom kroji, a ten je charakteristický dierkovanou výšivkou, znamená päťdesiat vpichov ihly.

Vy svoje práce aj predávate, robíte to veľmi šikovne - cez internet. Kto sú vaši zákazníci?

Treba povedať, že tieto bábiky nie sú na hranie. Je to zberateľský kus alebo prezent. Najväčší záujem majú ľudia, ktorí žijú v zahraničí a korene majú tu. Etnologička Jarmila Hluchová z Balneologického múzea nám hovorila, že kedysi sa takéto bábiky dávali neveste, keď sa vydala. Nie ako dieťaťu. Ma to byť symbol prelomu v živote. Kroj mala z oblasti, odkiaľ pochádzala, aby nezabudla odkiaľ je. Keď to teraz ľudia v zahraničí kupujú, robia to z podobných dôvodov – aby nezabudli. Ale nedávno sa mi ohľásil jeden mladý muž, našiel ma cez internet, a pýtal sa, ktoré bábiky sú volné. Bola som prekvapená, že ide o prezent firmy pre inú firmu. A to som nesmerne rada.

Takže krojované bábiky sú stále populárnejšie?

Mám taký pocit, ale možno je to subjektívne. ■

When and why did you start sewing costumes for dolls?

I've been involved with dolls for ten years. It all began when I met one lady, who had been doing this for the original collection owned by the Slovak Association of Women in the 1970's. I saw this collection and was immediately thrilled. However, I didn't have enough time nor a sufficiently open heart. I only started sewing when I came to Piešťany. I don't have any ancestors who wore folk costumes, which is why I had to learn on my own – going to museums and festivals. I photographed everything.

Your dolls are now in several collections and there's interest in them abroad as well. The exhibition at the Fontána Cultural and Social Centre is probably not your first.

I have already had several exhibitions. One of them was through AkSen (the civic association Active Seniors), but the Piešťany Town Cultural Centre has also been of great assistance to me. Director Jurčová has a weakness for these dolls, but I don't want to take unfair advantage of that (laughter). The exhibition that we opened in Fontána was preceded by a large meeting of doll makers from all over

Slovakia. Thanks to the media, women who didn't even make dolls, but only had collections, signed up. With these women we formed a wonderful group. A hobby can also unite people in a fantastic way. There are enormous friendships regardless of where they're from, age or education.

Has having this exhibition fulfilled your greatest dream?

My biggest dream was that meeting, that was the first step. We had already decided to have this exhibition and I haven't even mentioned what we're planning to do next. It's for sure that we're not resting on our laurels (laughter). I tell my doll makers - where there's a will there's a way.

How many dolls did you personally have on display at the exhibition?

Altogether there were ten of my dolls at the exhibition. Many are made to order, so they're not my property. One of these is the doll on display at the restaurant Kominár. If you look closely you can see that the motif of the costume is traced from a costume in the Balneological Museum. Another one is Lucia, a very well-developed and beautiful doll, which is the mascot of AkSen. This year I also made the widow Eva. I learned about what type of folk dress a widow in our region wore. And thanks to this, I met more women who sew and repair folk costumes.

Which region had the most dolls on display at the exhibition?

Many items were from the East, including Poprad, Tekov, and Spiš. The further east you go, the more you find tradition has been preserved.

It was once said that the most beautiful folk costume was from Piešťany. Which do you like the most?

That's very easy – the most beautiful folk costume is mine. Even if it's a poor region, which means to say poor folk dress, I'm still from there, so for me it's the most beautiful. Why do they say that about Piešťany's folk costume? Because Piešťany was known. A long time ago people came here and saw women in folk costumes pulling "rickshaws". But

this is part of the wider region. For example Krakovany or Horná Streda also have beautiful folk costumes. Perhaps the only difference is the colours. **Is the tradition of sewing folk costumes for dolls still alive and well?**

There are different categories of dolls. The oldest ones were sewn by grandmothers and there are women, who dedicate their time to restoring them. People don't even want to let them out of their hands, and it's understandable. A second category is new dolls, which the creators designs according to old models. If they are consistent then they won't use synthetic materials. Then there are doll makers, who make new costumes, but use artefacts from old ones. This also has a certain charm and value. I was worried that we were the last generation to do this, but it's not true. I've just met one young lady from Piešťany who brought such beautiful dolls... So it's not true that only we old grannies are doing this (laughter).

How long does it take to make one doll?

This is work for which there are no norms. But one hole in a Piešťany folk costume, which characteristically has openwork embroidery, means fifty pricks with the needle.

You also sell your work and do it very cleverly – on the internet. Who are your customers?

It's necessary to say that these dolls are not for playing. It's a collector's item or a gift. The greatest interest comes from people living abroad who have roots here. The ethnologist Jarmila Hluchová from the Balneological Museum told us that once upon a time such dolls were given to brides when they got married. Not as a child. It was supposed to be a symbol of a turning point in life. The doll's folk costume was from the region the bride was from so that she wouldn't forget where she came from. Now, people from abroad buy them for similar reasons - so they won't forget where they came from. Recently a young man found me on-line and asked which dolls are available. I was surprised to learn that it was to be a gift from one company to another. And so I am extremely happy.

So, dolls in folk costume are still popular?

That's my feeling, but perhaps it's subjective. ■

Wann und warum fingen Sie an, Trachten für Puppen zu nähen?

Mit Puppen beschäftigte ich mich seit zehn Jahren. Es begann damit, dass ich eine Dame kennengelernt, die es noch für die ursprüngliche Sammlung machte, die die Slowakische Frauen-Union in den 70er Jahren besaß. Ich habe diese Sammlung gesehen und war davon begeistert. Allerdings hatte ich dafür keine Zeit und auch kein ausreichend offenes Herz. Zu sticken begann ich erst nachdem ich nach Piešťany kam. Vorfahren, die eine Tracht trugen, habe ich nicht, deshalb musste ich

mich bilden – in Museen, auf Festen. Ich habe alles fotografiert.

Ihre Puppen sind Bestandteil gleich mehrerer Sammlungen und sind auch im Ausland gefragt. Die Ausstellung im Kultur- und Gesellschaftszentrum „Fontána“ ist vermutlich nicht Ihre erste.

Ich hatte schon mehrere Ausstellungen. Eine davon organisierte die Bürgervereinigung „Aktiver Senior“ (AkSen), aber das Städtische Kulturzentrum Piešťany kommt mir sehr entgegen. Dessen Leiterin, Frau Jurčová, hat eine Schwäche für diese Puppen, die ich selbstverständlich nicht ausnutzen möchte (sie lacht). Der Ausstellung, die wir in „Fontána“ eröffnet haben, ging ein großes Treffen von Puppenmacherinnen aus der ganzen Slowakei voraus. Dank der Medien meldeten sich bei mir auch Frauen, die zwar keine Puppen herstellen, aber welche in ihren Sammlungen haben. Mit diesen Frauen haben wir ein phantastisches Team gebildet. Denn ein gemeinsames Hobby kann Menschen auf erstaunliche Weise verbinden. Es entstehen wunderbare Freundschaften unabhängig davon, wer von woher kommt, wie alt er ist oder welche Bildung er hat.

Mit dieser Ausstellung erfüllen Sie sich Ihren großen Traum.

Ein großer Traum war bereits das Treffen, das war der erste Schritt. Damals haben wir abgesprochen, dass wir diese Ausstellung haben werden, ganz zu schweigen davon, was wir weiter planen. Sicher ist, dass wir uns nicht auf unseren Lorbeeren ausruhen (sie lacht). Meinen Puppenmacherinnen und Sammlerinnen sage ich: alles geht wenn man es wirklich will.

Wie viele Puppen auf dieser Ausstellung präsentierten Sie persönlich?

Ich habe insgesamt zehn Arbeiten ausgestellt. Viele werden auf Bestellung angefertigt, sodass sie nicht mehr mein Eigentum sind. Dazu gehört eine Puppe, die im Restaurant „Kominár“ ausgestellt ist. Wer sie sich ansieht - das Motiv ist einer Tracht aus der Exposition des Balneologischen Museums nachempfunden. Dabei war auch Lucia, eine präzise ausgearbeitete, wunderschöne Puppe, die das Maskottchen des AkSen ist. In diesem Jahr fertigte ich auch die Witwe Eva an. Ich musste erkunden, welche Tracht Witwen in unserer Region trugen. Auch dank dessen lernte ich weitere Frauen kennen, die Trachten nähen und reparieren.

Welche Regionen waren auf der Ausstellung am stärksten vertreten?

Viele Exponate kamen aus dem Osten und Poprad, Tekov und Spiš fehlten auch nicht. Je weiter Sie Richtung Osten gehen, desto stärker ist die Tradition erhalten.

Früher wurde gesagt, dass die schönste Tracht die aus Piešťany sei. Welche gefällt Ihnen am besten?

Das ist sehr einfach - meine Tracht ist die schönste. Auch wenn das eine arme Region und damit eine bescheidene Tracht ist, aber ich bin von dort, so ist sie für mich die schönste. Warum sagt man es über die Tracht von Piešťany? Weil Piešťany bekannt war. Bereits vor langer Zeit kamen Besucher hierher und konnten in Trachten gekleidete Frauen sehen, die ihre „Rikschas“ zogen. Dazu gehört aber eine breite Region. Zum Beispiel Krakovany oder Horná Streda,

die auch wunderschöne Trachten haben. Der Unterschied besteht wohl nur in den Farben.

Bleibt die Tradition des Nähens von Puppentrachten weiterhin lebendig?

Es gibt verschiedene Kategorien von Puppen. Die ältesten wurden noch von den Großmüttern bestickt und es gibt Frauen, die sich ihrer Restaurierung widmen. Die Menschen wollen sie nicht einmal aus der Hand geben, aber das ist verständlich. In die zweite Kategorie gehören neugefertigte Puppen, deren Schöpferinnen sich an alten Vorlagen orientieren. Wenn sie konsequent sind, verwenden sie dabei keine Kunstoffasern. Dann gibt es Puppenmacherinnen, die neue Trachten fertigen, unter Verwendung von Original-Bestandteilen aus alten. Auch das hat auch einen gewissen Charme und Wert. Ich befürchtete, dass wir die letzte Generation sind, die sich dieser Kunst widmet, aber das stimmt nicht. Gerade traf ich mich mit einer jungen Frau aus Piešťany und was für wunderschöne Puppen sie mitbrachte... Also ist es nicht wahr, dass sich damit nur wir, alte Omas befassen (sie lacht).

Wie lange dauert die Anfertigung einer Puppe?

Das ist Arbeit, die sich nicht standardisieren lässt. Aber ein Loch an der Tracht von Piešťany, und für die ist die Lochstickerei charakteristisch, bedeutet 50 Stiche mit der Nadel.

Sie verkaufen Ihre Arbeiten auch, und das sehr geschickt - übers Internet. Wer sind Ihre Kunden?

An dieser Stelle sollte gesagt werden, dass diese Puppen keine Spielzeuge sind. Sie sind Sammlerstücke oder Präsente. Das größte Interesse haben Menschen, die im Ausland leben und ihre Wurzeln hier haben. Die Völkerkundlerin Jarmila Hluchová aus dem Balneologischen Museum sagte uns, dass solche Puppen früher Bräuten nach der Vermählung mitgegeben wurden. Nicht wie einem Kind. Es sollte ein Symbol des Umbruchs in ihrem Leben sein. Die Puppe trug die Tracht der Region, aus der die Braut stammte, damit sie nicht vergisst, wo sie herkommt. Und wenn sie heute Menschen im Ausland kaufen, tun sie es aus ähnlichen Bewegungsgründen - um nicht zu vergessen. Aber unlängst meldete sich bei mir ein junger Mann, der mich übers Internet fand und fragte, welche Puppen frei zum Verkauf wären. Ich war überrascht, als ich erfuhr, dass es sich um ein Präsent seiner Firma für eine andere Firma handelt. Und das freut mich über alle Maßen.

Heißt es also, dass Trachtenpuppen immer beliebter werden?

Das Gefühl habe ich, aber vielleicht ist es subjektiv. ■

PIEŠŤANSKÉ ZLATÉ STUHY CONCOURS D'ELEGANCE

Piešťanské Zlaté stuhy prilákali tisíce ľudí

Piešťany's Golden Ribbons Attracted
Thousands of People

Die Piešťaner Oldtimer-Schau „Zlaté stuhy“
lockte tausende Besucher an

Eva Berecová, foto Kata Sedlak

Kúpeľné mesto sa od 11. do 14. júna stalo medzinárodným centrom historických vozidiel. Aj 24. ročník podujatia Zlaté stuhy bol synonymom starodávnej elegancie a luxusu. Na Kúpeľnom ostrove sa zišli desiatky starých áut a motoriek, ktoré obdivovali tisícky návštěvníkov z celého Slovenska.

From June 11th to the 14th, the Spa Town became the international centre for historical vehicles. The 24th annual event “Golden Ribbons” was, once again, synonymous with old-time elegance and luxury. On the Spa Island there were dozens of old cars and motorcycles, which were admired by thousands of visitors from all over Slovakia.

Die Kurstadt wurde vom 11. bis 14. Juni zum internationalen Treffpunkt historischer Automobile. Auch die 24. Folge des Events „Zlaté stuhy“ war ein Synonym für längst vergangene Eleganz und Luxus. Auf der Kurinsel kamen Dutzende alte Automobile und Motorräder zusammen, die von tausenden Besuchern aus der ganzen Slowakei bewundert wurden.

Historické automobily mali aj tentokrát pestré zastúpenie - od Renaultu NC z roku 1903 cez Cadillac sériu 68 z roku 1951 až po „najmladšie“ autá tejto prehliadky značky Ferrari. Na prehliadke sa zúčastnili posádky nielen zo Slovenska a Čech, ale aj z Rakúska a Nemecka. Vozidlá, z ktorých mnohé sú európskymi, ba dokonca svetovými unikátkami, mohli milovníci veteránov vidieť nielen v Piešťanoch, ale aj na Podkylave, v obci Báb, na Čertovej peci či v Trnave. Zlaté

stuhy už tradične vyvrcholili pôsobivou prehliadkou pred hotelom Thermia Palace. Práve tam sa totiž už v 30. rokoch minulého storočia stretávali majitelia luxusných vozidiel. Na túto tradíciu nadviazali nadšenci vďaka historikovi Vojtechovi Anderlemu koncom 80. rokov. Bez sponzorov, iba vďaka vlastnému entuziazmu zorganizovali niekoľko prehliadok a dnes je zo Zlatých stúh podujatie medzinárodného významu. ■

There was a wide variety of historical cars - from a 1903 Renault NC to a 1951 Cadillac series 68 and even the parade's "youngest" Ferrari cars. Crews from Slovakia and the Czech Republic as well as from Austria and Germany participated in the parade. The vehicles, many of which are European, though there were even unique models from around the world, could be seen by lovers of old-cars not only in Piešťany, but also in Podkylava, Báb, Čertova pec as well as in Trnava. The

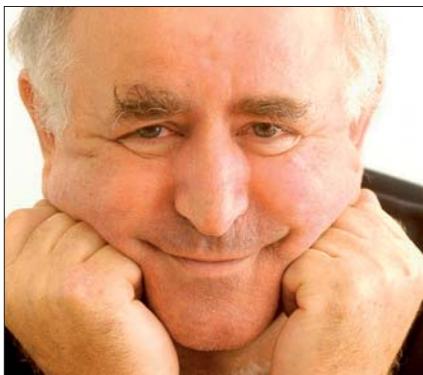

Golden Ribbons, as per tradition, culminated with an impressive show in front of the Hotel Thermia Palace. It was precisely here that owners of luxurious vehicles met in the 1930's. Car enthusiasts were once again re-familiarized with this tradition at the end of the 1980's thanks to Vojtech Anderle. Since they have had no sponsors, it was only due to their own personal enthusiasm that they organized several parades and today the "Golden Ribbons" event has become one of international importance. ■

Historische Automobile waren auch diesmal mannigfaltig vertreten - von einem Renault NC aus dem Jahr 1903 über einen Cadillac der Serie 68 aus dem Jahr 1951 bis hin zu den „jüngsten“ Automobilen dieser Schau - den Ferraris. Teilgenommen haben Besetzungen nicht nur aus der Slowakei und aus Tschechien, sondern auch aus Österreich und Deutschland. Die Fahrzeuge, von denen viele europäische und sogar weltweite Raritäten sind, konnten Oldtimer-Liebhaber nicht nur in Piešťany bestaunen, sondern auch in Podkylava, der Ortschaft Báb, bei „Čertova pec“

oder in Trnava. Die Schau „Zlaté stuhy“ gipfelte schon traditionell in einem beeindruckenden Defilee vor dem Hotel „Thermia Palace“. Denn an genau diesem Ort trafen sich bereits in den 30er Jahren des vergangenen Jahrhunderts Besitzer von Fahrzeugen der Luxusklasse. An diese Tradition knüpften Ende der 80er Jahre, dank des Historikers Vojtech Anderle, begeisterte Anhänger an. Ohne Sponsoren, nur kraft des eigenen Enthusiasmus, veranstalteten sie mehrere Vorführungen und heute ist die Gala „Zlaté stuhy“ längst ein Event von internationaler Tragweite geworden. ■

Svetozár Mydlo, the Illustrator Enchanted with Life, Has Passed Away

Svetozár Mydlo - ein vom Leben verzau-
berter Illustrator ist von uns gegangen

Odišiel Svetozár Mydlo - ilustrátor očarený životom

Katarína Nemcová

Foto archív Mestská knižnica mesta Piešťany

Správa o tom, že slovenská výtvarná scéna má o jedného výnimočného človeka menej, nebola neočakávaná, aj napriek tomu zasiahla koncom novembra 2014 celé Slovensko. Svetozár Mydlo, maliar, ilustrátor, grafik dlhé roky bojoval s chorobou, ktorá mu nakoniec vytrhla ceruzku z rúk.

At the end of November, news that the Slovak art scene has one less exceptional person was not completely unexpected, however, it still touched all of Slovakia. The painter, illustrator, graphic artist Svetozár Mydlo had been battling a disease that ultimately ripped the pencil from his hand.

Die Nachricht darüber, dass die slowakische Kunstszen um eine herausragende Persönlichkeit ärmer geworden ist, kam nicht ganz unerwartet und doch traf sie Ende November die ganze Slowakei sehr hart. Svetozár Mydlo, Maler, Illustrator und Grafiker kämpfte jahrelang gegen eine Krankheit, die ihm am Ende den Bleistift aus der Hand riss.

Počas svojho života mal tento mimoriadne talentovaný výtvarník k Piešťanom veľmi blízko. Viazalo ho sem osobné aj pracovné puto. V neďalekej dedinke Radošina rád relaxoval na chalupe, kde bol jeho susedom i blízkym priateľom Stanislav Štepka. Svetozár Mydlo pôsobil ako dvorný ilustrátor Radošinského naivného divadla a verný spolupracovník piešťanskej mestskej knižnice. Pre Radošincov vytvoril typické muchotrávkové logo, divadelný interiér, scénické návrhy mnohých hier, ale aj veľa plagátov či bulletínov k predstaveniam.

Intenzívny kontakt tohto invenčného umelca s mestskou knižnicou začal na sklonku roku 1992, kedy sa výtvarne podielal na interiérovom riešení priestorov pre malých návštěvníkov. Jeho hravé, veselé objekty zhotovené technikou kaširovania a lepenia dodnes spríjemňujú chvíle všetkým, ktorí prekročia brány knižnice. Ilustrácie, do ktorých vnesol svojskú poetiku i humor boli súčasťou viacerých výstav, ktoré knižnica organizovala spoločne s Bibianou, medzinárodným domom

umenia pre deti. Krehký výtvarný rukopis Svetozára Mydla nájdeme aj v grafickom dizajne prvých čitateľských preukazov knižnice či v mnohých detských knihách.

Naposledy navštívil Piešťany v roku 2012 ako host vernisáže výstavy venovanej oslavie výročia vydavateľstva pre deti Buvik, Domček, domček, kto v tebe býva. Streltol sa tu so svojimi ilustrátorskými kolegami i priateľmi, ktorí s ním radi a často spolupracovali. Podľa slov jeho blízkeho priateľa Stana Štepku, zakladateľa Radošinského naivného divadla, bol dennodenne očarený životom. Nikto sa vraj nevedel tak úprimne čudovať z kvetov, stromov, trávy, jedla, chleba, húb, muchotrávok, trpaslíkov a z Kriváňa.

Svetozár Mydlo, nositeľ Ceny Ľudovíta Fullu, svoju tvorbu popísal jednoducho - veršami Ľubomíra Feldeka: „Čím maľujem? Vodu miešam s tichom. Sleduj ma so zatajeným dychom.“ Pre výnimočnosť, originalitu a nesmierny talent autora jeho obrázky tak skoro v našej pamäti nevyblednú. ■

During his life, this extraordinarily talented artist grew very close to Piešťany. He had both a personal and work-related bond with the town. He loved to relax in a cottage in the nearby village of Radošina, next to his neighbour and close friend Stanislav Štepka (actor and playwright). Svetozár Mydlo served as the court illustrator for the Radošina Amateur Theatre and was also a faithful collaborator with the Piešťany Town Library. He designed the typical toad-stool mushroom logo for the Radošina Theatre, the interior of the theatre, scenery designs and backdrops for numerous plays, as well as posters and bulletins for performances.

The artist began his intensive contact with the Town Library in Piešťany in late 1992, when he became involved in the interior design of the Children's Section. His playful and merry pieces made with laminating and bonding techniques still, to this day, make the stay of any visitor, who passes through the gates of the library, more pleasant and enjoyable. His illustrations, which reflect his poetry as well as humour, have been part of several exhibitions, which were organized by the library in conjunction with Bibiana, the International House of Art for Children. Svetozár Mydlo's fragile artistic brushwork can be found also on the graphic designs of the first library cards as well as in many children's books.

He last visited Piešťany in 2012 as a guest at the opening of an exhibition dedicated to the commemoration of the anniversary of the children's book, "Little House, Little House, Who Lives in It" published by Buvik. Here he met with

his illustrator colleagues and friends, who often enjoyed collaborating with him. In the words of his dear friend Stano Štepka, founder of the Radošina Amateur Theatre, he was enchanted with life each and every day. Supposedly no one else could be so sincerely fascinated by flowers, trees, grass, food, bread, mushrooms, toad-stools, dwarves, as well as Kriváň mountain.

Svetozár Mydlo, the holder of the Ludovít Fulla Award, describes his works simply, using the verses of Ľubomír Feldeček: "With what do I paint? I mix water with silence. Watch me with bated breath." Because of his works' uniqueness and originality and the immense talent of the artist, his pictures will not soon fade from our memories. ■

Die intensive Zusammenarbeit dieses ideenreichen Künstlers mit der Stadtbibliothek begann zum Ende des Jahres 1992, als er an der Innengestaltung der Räume für die kleinen Besucher künstlerisch mitwirkte. Seine verspielten, heiteren Objekte, die er mittels der Kaschier- und Klebetechnik fertigte, erfreuen bis heute alle, deren Weg in die Stadtbibliothek führt. Illustrationen, denen er seine eigene Poesie und seinen Humor eingehaucht hat, waren Bestandteil mehrerer Ausstellungen, die von der Stadtbibliothek, zusammen mit dem Internationalen Kinderkunsthaus „Bibiana“, organisiert wurden. Die fragile künstlerische

Sein Leben lang fühlte sich dieser überaus talentierte bildende Künstler Piešťany ganz nahe. Es gab eine sowohl persönliche als auch berufliche Bindung an diese Stadt. In dem unweit gelegenen Dörfchen Radošina, in dem er sich gerne in seinem Wochenendhaus erholte, ist Stanislav Štepka sein Nachbar und enger Freund gewesen. Svetozár Mydlo wirkte als „Hof-Illustrator“ des Laientheaters „Radošinské naivné divadlo“ und war ein treuer Mitarbeiter der Stadtbibliothek von Piešťany. Für das Ensemble des Laientheaters schuf er das typische Fliegenpilz-Logo, die Innenausstattung des Theaters, die Bühnenentwürfe für viele Theaterstücke sowie zahlreiche Plakate oder Bulletins zu ihren Aufführungen.

Handschrift Svetozár Mydlo's findet sich auch in der grafischen Gestaltung der ersten Bibliotheks-Ausweise und zahlreichen Kinderbüchern.

In Piešťany war Svetozár Mydlo zum letzten Mal im Jahr 2012. Als Guest besuchte er die Vernissage der Ausstellung „Domček, domček, kto v tebe býva“ (zu Deutsch: Häuslein, Häuslein, wer wohnt in dir?), anlässlich der Feier zum Gründungstag des Kinderbuchverlags „Buvik“. Hier traf er neben seinen Illustratoren-Kollegen auch Freunde, die gerne und oft mit ihm zusammenarbeiteten. Sein enger Freund und Begründer von „Radošinské naivné divadlo“, Stano Štepka, sagte über ihn, dass er jeden Tag aufs Neue vom Leben verzaubert war. Kein anderer konnte wohl so aufrichtig verwundert sein – über Blumen, Bäume, Gras, Essen, Brot, Pilze, Fliegenpilze, Zwerge und den Berg Kriváň.

Die Bilder von Svetozár Mydlo, der ein Träger des Ludovít Fulla-Preises war und der sein Schaffen einfach - mit den Versen des Dichters Ľubomír Feldeček beschrieb: „Womit ich male? Wasser mische ich mit Stille. Schau mir zu mit angehaltenem Atem“ ... sie werden dank ihrer Einzigartigkeit, Originalität und des enormen Talents ihres Schöpfers in unseren Erinnerungen nicht so schnell verblassen. ■

udalosti/návštevy/stretnutia

events / visits / meetings / ereignisse / besuche / treffen

Text a foto Eva Bereczová

Piešťany majú po dvanásťich rokoch nového primátora. Rema Cicutta vystriedal na tomto poste Miloš Tamajka. Nová hlava mesta aj 21 poslancov zložilo slávnostné sľuby na ustanovujúcom zasadnutí mestského zastupiteľstva, ktoré sa uskutočnilo 11. decembra.

For the first time in twelve years Piešťany has a new mayor. Remo Cicutto was replaced by Miloš Tamajka. The new head of the town and 21 town council members took their official oath of office at the inaugural session of the town council, which took place on December 11th.

Nach 12 Jahren hat Piešťany einen neuen Bürgermeister. Remo Cicutto wurde auf seinem Posten von Miloš Tamajka abgelöst. Der neue Stadtvater sowie 21 Beigeordnete legten ihr feierliches Gelübde im Rahmen der Eröffnungssitzung des Stadtrates am 11. Dezember ab.

Krátko pred Vianocami bolo na pôde mestského úradu podpísané Memorandum o nadviazaní priateľských vzťahov medzi Piešťanmi a centrálou časťou Pekingu. Dokument podpísali primátor mesta Miloš

Tamajka a predseda najväčšej mestskej časti hlavného mesta Číny – Xicheng. Memorandum je prvým krokom k budovaniu vzájomných vzťahov vo viacerých oblastiach.

Shortly before Christmas, within the premises of the Town Hall, a memorandum was signed establishing friendly relations with Piešťany and the central part of Beijing. The document was signed by the Town Mayor Miloš Tamajka and a representative of the largest section of China's capital city – Xicheng. The memorandum is the first step in building mutual relations in various areas.

Kurz vor Weihnachten wurde im Gebäude der Stadtbehörde ein Memorandum über freundschaftliche Beziehungen zwischen Piešťany und dem zentralen Stadtbezirk von Peking abgeschlossen. Das Dokument wurde vom Bürgermeister der Stadt Miloš Tamajka und dem Stadtbezirkvorsteher von Xicheng, dem größten Stadtteil der chinesischen Hauptstadt, unterzeichnet. Die Vereinbarung ist der erste Schritt zum Aufbau gegenseitiger Beziehungen in verschiedenen Bereichen.

Dňa 26. marca sa v Kursalone uskutočnilo podujatie „Pedagógovia, na ktorých sa nezabúda...“. Oceňovanie pedagógov sa koná každoročne pri príležitosti Dňa učiteľov. Z ocenení sa tešilo 18 pedagógov.

On March 26th, the event "Pedagógovia, na ktorých sa nezabúda..." (Teachers Who Are Not to Be Forgotten...) took place in the Kursalon. The awarding of these educators takes place every year on Teacher's Day. Eighteen teachers were awarded.

Am 26. März fand im Kursalon die Veranstaltung „Lehrer, die wir nicht vergessen...“ statt. Die Ehrung von Pädagogen erfolgt jedes Jahr anlässlich des Welttages der Lehrer. Über die Auszeichnungen freuten sich insgesamt 18 Lehrer.

udalostinávštevy stretnutia

events / visits / meetings / ereignisse / besuche / treffen

Text a foto Eva Berecová

Významné výročie si 2. apríla pripomenuli zástupcovia samosprávy, ruského veľvyslanectva aj členovia zväzu protifašistických bojovníkov pietným aktom kladenia vencov. Pri príležitosti 70. výročia oslobodenia mesta položili vence k pamätníku na Námestí SNP aj pri pomníku padlých rumunských vojakov.

Important anniversary was commemorated on April 2nd by municipal representatives, the Russian embassy as well as members of the Association of Anti-Fascist Fighters with the pious act of laying wreaths. In honour of the 70th anniversary of the liberation of the town they laid wreaths at the memorial on SNP Square as well as at the monument to the fallen Romanian soldiers.

Mit einem Akt der Kranzniederlegung am 2. April gedachten Vertreter der Selbstverwaltung und der russischen Botschaft sowie Mitglieder im Verband der antifaschistischen Kämpfer eines historisch bedeutenden Ereignisses. Anlässlich des 70. Jahrestages der Befreiung der Stadt legten sie Kränze am Denkmal auf dem Platz Námestie SNP und am Mahnmal für gefallene rumänische Soldaten nieder.

V piatok 27. marca sa v Kultúrno-spoločenskom centre Fontána uskutočnilo slávnostné odovzdávanie cien v ankete „Najúspešnejší športovci mesta Piešťany za rok 2014“. V ankete tentokrát dominovali ženy. Medzi dorastencami vzíťazila basketbalistka Laura Horvátová, medzi dospelými tenistka Dominika Cibulková. Najlepším tímom za uplynulý rok sa stali Piešťanské Čajky. Ocenená bola aj trénerka Annamária Halmová.

On Friday March 27th, the official presentation of prizes resulting from the survey "The Most Successful Athletes of Piešťany for 2014" took place in the Fontána social-cultural centre. The results of the survey were dominated by women this year. Basketball player Laura Horvátová was among the junior winners, while

among the adults tennis player Dominika Cibulková was victorious. The year's best team was Piešťanské Čajky (basketball team Piešťany Seagulls). Also presented with an award was coach Annamária Halmová.

Am Freitag, dem 27. März wurden im Kultur- und Gesellschaftszentrum „Fontána“ im feierlichen Rahmen die Gewinner der Sportlerumfrage „Die erfolgreichsten Sportler der Stadt Piešťany 2014“ bekanntgegeben und geehrt. In der Umfrage dominierten diesmal Frauen. Unter den Nachwuchssportlern schnitt die Basketballspielerin Laura Horvátová am besten ab, unter den Erwachsenen war es die Tennisspielerin Dominika Cibulková. Zur besten Mannschaft des vergangenen Jahres wurden die „Piešťanské Čajky“ gewählt. Ausgezeichnet wurde auch Trainerin Annamária Halmová.

Kultúrnou osobnosťou roka 2014 sa stal Ján Orlovský. Cenu za Kultúrny počin roka 2014 získal Folklórny súbor Žito. Odovzdávanie cien primátora sa uskutočnilo 30. apríla. Z pamätnej plakety udelenej pri príležitosti 50. výročia založenia za prínos ku kultúrnemu životu v meste sa tešili členovia Výtvarného klubu pri Mestskom kultúrnom stredisku Piešťany. Pamätnú plaketu za dlhorčný prínos v oblasti kultúry primátor odovzdal Marte Jurčovej. Cenu primátora za aktivity v oblasti sociálnej, zdravotníckej, charitatívnej a humanitárnej získala Dáša Dzurechová a Cenu primátora za aktivity v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia dostal Ján Šmíd.

The Cultural Person of the Year for 2014 was Ján Orlovský. The award for the Cultural Achievement of 2014 was won by the folk group Žito. The presentation of the awards by the mayor took place on April 30th. A memorial plaque was awarded to members of the Fine Art Club at the Piešťany Town Cultural Centre, upon the 50th anniversary of its founding, for its contributions the town's cultural life. A commemorative plaque for long-term contributions in the area of culture was presented to Marta Jurčová by the mayor. The award for activities in social, health, charity and humanitarian fields was won by Dáša Dzurechová while Ján Šmíd was given the Mayor's Award for Activities in the Field of Environmental Protection and Development.

Zur Persönlichkeit der Kultur 2014 wurde Ján Orlovský gekürt. Den Preis für den Kulturbetrag des Jahres 2014 erhielt die Folkloregruppe „Žito“. Der Preis des Bürgermeisters wurde am 30. April übergeben. Die Mitglieder des Clubs der bildenden Künste am Städtischen Kulturzentrum Piešťany freuten sich über die Gedenkplakette, die ihnen anlässlich des 50. Gründungstages des Clubs verliehen wurde. Eine weitere Gedenkplakette überreichte der Bürgermeister Marta Jurčová für ihren langjährigen Beitrag auf dem Gebiet der Kultur. Den Preis des Bürgermeisters für Aktivitäten im sozialen, medizinischen, karitativen und humanitären Bereich bekam Dáša Dzurechová verliehen und den Preis des Bürgermeisters für Aktivitäten im Bereich des Umweltschutzes und der Umweltgestaltung erhielt Ján Šmíd.

udalostinávštevy stretnutia

events / visits / meetings / ereignisse / besuche / treffen

Text a foto Eva Bereczová

Pietnym aktom kladenia vencov si mesto každoročne pripomína aj Deň víťazstva nad fašizmom. Zástupcovia radnice, ale aj Zväzu protifašistických bojovníkov a ďalších organizácií si takto symbolicky pripomenuli ukončenie druhej svetovej vojny vo štvrtok 7. mája. Kladenie vencov sa uskutočnilo pri troch pamätníkoch - pri Pamätníku osloboditeľom na Námestí SNP, Pamätníku padlým rumunským vojakom na Žilinskej ceste a Pamätníku padlým príslušníkom piešťanského leteckého pluku počas SNP v Mestskom parku.

Every year the town also remembers the Day of Victory over Fascism with the solemn act of laying wreaths. With similar acts, representatives from the Town Hall as well as from the Association of Anti-Fascist Fighters and other organizations commemorated the end of World War II on Thursday May 7th. The laying of wreaths took place at three memorials – at the Memorial to Liberators on SNP Square, at the Memorial to the Fallen Romanian Soldiers on Žilinská Street and at the Memorial to the Fallen Members of the Piešťany Aviation Regiment during the Slovak National Uprising (SNP), in the Town Park.

Mit dem Akt der Kranzniederlegung feiert die Stadt alljährlich auch den Tag des Sieges über den Faschismus. Vertreter der Stadtführung, des Verbandes der antifaschistischen Kämpfer und weiterer Organisationen gedachten somit symbolisch der Beendigung des 2. Weltkrieges am Donnerstag, dem 7. Mai. Die Kranzniederlegung fand an drei Denkmälern statt – am Denkmal für die Befreier auf dem Platz Námestie SNP, am Mahnmal für gefallene rumänische Soldaten in der Žilinská cesta und am Mahnmal für die gefallenen Angehörigen des Fluggeschwaders von Piešťany im Slowakischen Nationalaufstand im Stadtpark.

V stredu 10. júna, sa v Piešťanoch uskutočnil krst publikácie Slávne kúpele Slovenska. Na knihe sa podieľali aj Piešťančania - Vladimír Krupa, Martin Kostelník,

Eva Drobná z Balneologického múzea Piešťany a architekt Ľubomír Mrňa. Publikácia Slávne kúpele Slovenska predstavuje 21 kúpeľhých miest Slovenska a 121 významných architektonických objektov. Zastúpenie má aj kúpeľné mesto Piešťany.

On Wednesday June 10th the launching of the book "Famous Spas of Slovakia" (Slávne kúpele Slovenska) took place in Piešťany. Also collaborating on the book were Piešťany natives – Vladimír Krupa, Martin Kostelník, Eva Drobná from the Balneological Museum of Piešťany and architect Ľubomír Mrňa. The book "Famous Spas of Slovakia" (Slávne kúpele Slovenska) presents 21 spa towns in Slovakia and 121 important architectural buildings and structures. The spa town of Piešťany is also represented.

Am Mittwoch, dem 10. Juni, fand in Piešťany die Taufe der Publikation „Slávne kúpele Slovenska“ (zu Deutsch: Berühmte Kurorte der Slowakei) statt. An ihrer Entstehung arbeiteten auch Einheimische – Vladimír Krupa, Martin Kostelník und Eva Drobná aus dem Balneologischen Museum und Architekt Ľubomír Mrňa mit. Die Publikation „Slávne kúpele Slovenska“ stellt 21 slowakische Kurstädte und 121 bedeutende architektonische Werke vor. Vertreten ist auch die Kurstadt Piešťany.

Delegácia zložená z bieloruských spisovateľov a kultúrnych pracovníkov sa na konci júna vydala po stopách jedného z najvýznamnejších bieloruských spisovateľov – Janka Kupalu. Ich kroky viedli aj do Piešťan. Kupala sa totiž v minulosti stretol s Winterovcami. Rok 2015 je pre kultúrne vzťahy medzi Slovenskom a Bieloruskom symbolický. Pripomíname si totiž 80. výročie prvej návštevy delegácie sovietskych spisovateľov a novinárov na Slovensku.

At the end of June a delegation made up of Belarusian writers and workers in the field of culture retraced the steps of one of the most important Belarusian authors – Janko Kupala. Their path led them to Piešťany. It seems that Kupala also met with the Winter family. The year 2015 was a symbolic one for relations between Slovakia and Belarus. We also honoured the 80th anniversary of the first visit by a delegation of Soviet writers and journalists to Slovakia.

Eine Delegation aus weißrussischen Buchautoren und Kulturschaffenden unternahm Ende Juni eine Reise auf den Spuren von einem der bedeutendsten weißrussischen Schriftsteller – Janko Kupala. Ihr Weg führte auch nach Piešťany. Denn hier traf sich Kupala einst mit den Winters. Das Jahr 2015 ist für die kulturellen Beziehungen zwischen der Slowakei und Weißrussland von symbolischer Bedeutung. Bereits zum 80. Mal jährt sich der Tag des ersten Besuchs einer Delegation von sowjetischen Schriftstellern und Journalisten in der Slowakei.

MESTSKÁ
KNÍJNICA
MESTA
PIEŠŤANY

Knižnica pre všetkých

Mestská knižnica mesta Piešťany sa zo skromných začiatkov vypracovala na modernú, profesionálne vybavenú, informačnú a kultúrnu inštitúciu komunitného charakteru, ktorá poskytuje svoje služby širokému spektru návštěvníkov. V množstve projektov na podporu čítania, ktoré každoročne organizuje, nechýbajú ani také, ktoré zahŕňajú spoluprácu so zahraničnými partnermi.

A Library for All
Eine Bibliothek für alle

Katarína Nemcová

Foto Archív Mestská knižnica mesta Piešťany

The Piešťany Town Library has grown from its humble beginnings into a modern, professionally-equipped information and cultural community institution providing services to a wide range of visitors. Among the numerous annually organized projects that support reading are ones that also include cooperation with foreign partners.

Die Stadtbibliothek der Stadt Piešťany hat sich von ihren bescheidenen Anfängen zu einer modernen, professionell ausgestatteten Informations- und Kulturinstitution mit Gemeinschaftscharakter entwickelt, die ihre Dienste einem breiten Besucherspektrum zur Verfügung stellt. Unter den zahlreichen Projekten zur Förderung der Lesekompetenz, die hier jedes Jahr ins Leben gerufen werden, fehlen auch solche nicht, die eine Zusammenarbeit mit ausländischen Partnern einschließen.

Kblízkym partnerským inštitúciám patria knižnica vo fínskom meste Heinola, polsko-slovenská spolupráca s mestom Ustroň i mnohé české kultúrne organizácie. Mestská knižnica dlhoročne pripravuje podujatia s cieľom zaujať čo najviac návštěvníkov. V roku 2015 si pripomína 90 rokov od založenia knižnice v meste. Aj preto sa rozhodla svoje významné výročie osláviť dňom plným podujatí, ktoré priniesli úžitok i radosť všetkým, ktorí sa ich zúčastnili. Niesol názov Deň v knižnici.

V dopoludňajších hodinách sa uskutočnila v knižnici vernisáž výstavy Krajina Ilustrandia talentovanej slovenskej výtvarníčky Martiny Matlovicovej, ktorá je jednou z najvýraznejších osobností slovenskej výtvarnej scény. Okrem iných ocenení jej patrí aj prestížna cena Zlaté jablko BIB za knihu Tracyho tiger. Z jej ilustrátorskej dielne pochádzajú viaceré knihy, ktoré získali ocenenia na domácich i zahraničných fórách. Výstava Krajina Ilustrandia prezentuje príerez jej výtvarnej tvorbou v podobe priestorových ilustrácií a ponúka množstvo interaktívnych úloh, ktoré z detských návštěvníkov urobia na chvíľu ilustrátorov.

V ten istý deň sa v knižnici na oddelení pre deti uskutočnilo slávnostné otvorenie nového zábavno-náučného priestoru Múdra ponorka. Autorom priestorového návrhu je popredný slovenský dizajnér, Piešťanec Michal Staško, laureát ocenenia Kríštáľové krídlo. O ilustrácie v priestoroch ponorky sa postarala výtvarníčka Mária Nerádová, ktorá v roku 2010 získala cenu Najkrajšie knihy Slovenska za svoj Slovensko-český obrázkový slovník pre deti.

Múdra ponorka sa po otvorení stala miestom oddychu, poučenia aj zábavy pre všetkých malých návštěvníkov detského oddelenia.

Na podujatiach venovaných oslove 90. výročia založenia knižnice sa zúčastnili viacerí známi spisovatelia, ilustrátori a spolupracovníci, s ktorými si mestská knižnica za roky svojej existencie vybudovala priateľské kontakty. Darčekom pre všetkých návštěvníkov boli nielen výnimočné ilustrácie zdobiaci priestory knižnice, ale aj najmä Múdra ponorka, ktorá sa takmer okamžite stala oblúbeným miestom detí aj ich rodičov. ■

Among these partner institutions is the library in the Finnish town of Heinola, one in Ustroň, Poland, and many cultural organizations in the Czech Republic. For many years, the Town Library has organized events with the aim of attracting as many visitors as possible. In 2015, we are commemorating the 90th anniversary of the founding of the Town Library. That's why we have decided to celebrate this important anniversary with a day full of events, which will be useful and fun for all who take part. The event was called „A Day in the Library“.

In the morning, the opening of the

exhibition "The Land of Illustrandia" by the talented Slovak artist Martina Matlovicová, who is one of the most outstanding figures on the Slovak art scene, was opened. Among other awards, she has also been presented with the prestigious Golden Apple BIB for the book "Tracy's Tiger". Her illustrations can be found in several books, which have received awards at forums both domestically and abroad. The exhibition "Land of Illustrandia" presents a cross-section of her artistic work in the form of spatial designs and also offers numerous interactive tasks, which allow children to play the role of an illustrator for a while.

On the same day in the children's section of the library, the official opening of a new entertainment and educational space called the "Clever Submarine" was opened. The designer of this new space is the leading Slovak designer and Piešťany native Michal Staško, laureate and winner of the Crystal Wing award. The artist Mária Nerádová, who won the award for the Most Beautiful Slovak Book in 2010 for her Slovak-Czech picture dictionary for children, was responsible for the illustrative sections of the submarine.

Since its opening the "Clever Submarine"

has become a place to rest, learn and have fun for all young visitors in the children's section.

The events dedicated to the 90th anniversary of the founding of the library were attended by many well-known writers, illustrators, and collaborators, with whom the Town Library has developed friendly relations over the course of its existence. The greatest gift for all visitors was not just the extraordinary illustrations decorating the library premises, but, in particular, the "Clever Submarine", which almost immediately became a favourite spot for children and their parents. ■

Eine enge Partnerschaft besteht unter anderem mit der Bibliothek in der finnischen Stadt Heinola, eine polnisch-slowakische Zusammenarbeit mit der Stadt Ustroň sowie eine Kooperation mit zahlreichen tschechischen Kulturorganisationen. Seit vielen Jahren bereitet die Stadtbibliothek Veranstaltungen vor, mit dem Ziel, das Interesse von möglich vielen Besuchern zu wecken. Im Jahr 2015 feiert sie ihren 90. Gründungstag. Auch deshalb beschloss sie, ihr bedeutendes Jubiläum mit

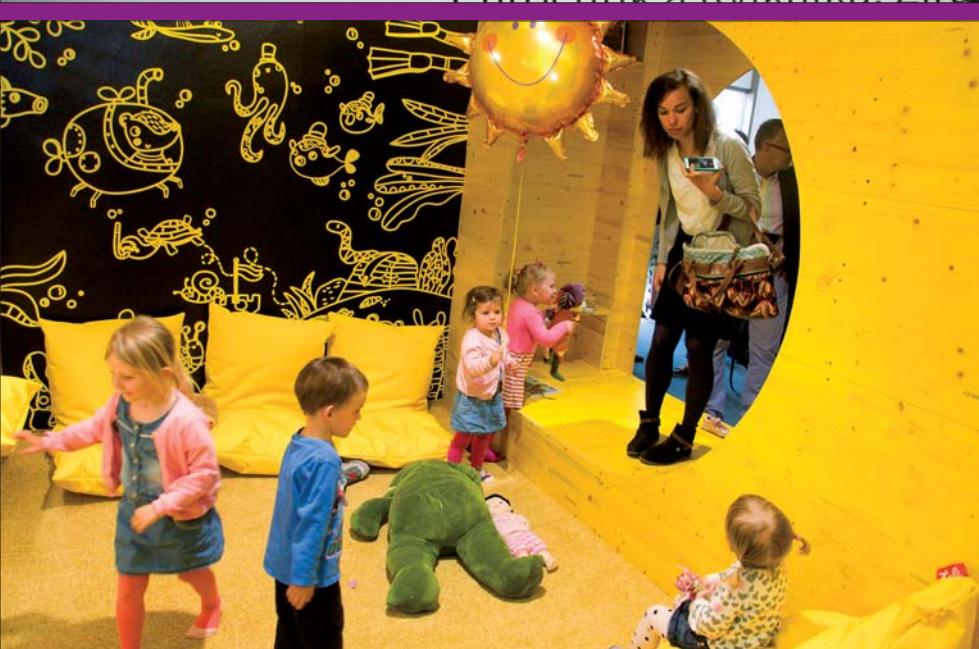

Foto Martin Palkovič

einem Tag voller Veranstaltungen zu feiern, die zu Bereicherung und Freude aller Anwesenden beitrugen. Das feierliche Programm trug den Titel „Ein Tag in der Bibliothek“.

In den Vormittagstunden fand in der Bibliothek die Vernissage der Ausstellung „Krajina Ilustrandia“ (zu Deutsch: Das Land Illustrandia), der talentierten slowakischen bildenden Künstlerin Martina Matlovičová statt, die zu den markantesten Persönlichkeiten in der slowakischen bildenden Kunst

zählt. Neben anderen Auszeichnungen erhielt sie auch den prestigeträchtigen Preis „Zlaté jablko BIB“ (zu Deutsch: der Goldene Apfel des BIB) für die Publikation „Tracy's Tiger“. Ihrer Illustrationswerkstatt entstammen mehrere Bücher, die nationale und internationale Auszeichnungen erhielten. Die Ausstellung „Krajina Ilustrandia“ präsentiert einen Querschnitt ihres künstlerischen Schaffens in Form von Raumillustrationen und bietet viele interaktive Aufgaben an, die kleine Besucher

für einen Augenblick zu Illustratoren werden lassen.

Am gleichen Tag fand in der Kinderabteilung der Bibliothek die feierliche Eröffnung eines neuen Bildungs- und Unterhaltungsraumes, mit dem Namen „Múdra ponorka“ (zu Deutsch: Das schlaue U-Boot), statt. Hinter der Raumgestaltung steht der Einheimische Michal Staško, einer der führenden slowakischen Designer und Träger des „Kristallflügels“. Für die illustrative Gestaltung des U-Boots sorgte die bildende Künstlerin Mária Nerádová, die 2010 für ihr Slowakisch-Tschechisches Bilderwörterbuch für Kinder mit dem Preis „Najkrajšie knihy Slovenska“ (zu Deutsch: Die schönsten Bücher der Slowakei) ausgezeichnet wurde.

Das „Schlaue U-Boot“ wurde nach seiner Eröffnung zu einem Ort der Erholung, Bildung und Spiele für alle kleinen Besucher der Kinderabteilung.

An den Veranstaltungen zur Feier des 90. Gründungstages der Bibliothek nahmen mehrere bekannte Buchautoren, Illustratoren und Mitarbeiter teil, zu denen die Stadtbibliothek in den Jahren ihres Bestehens freundschaftliche Kontakte aufgebaut hat. Ein Geschenk an alle Besucher waren nicht nur die einmaligen Illustrationen, die die Räumlichkeiten der Bibliothek zierten, sondern vor allem das „Schlaue U-Boot“, welches sofort zum Lieblingsort der Kinder und ihrer Eltern auserkoren wurde. ■

DOMOSS®

Vítazstvá a prehry: Štvrtstoročie, ktoré zblížilo ľudí

Victories and Defeats: A Quarter-Century that Has Brought People Together
Siege und Niederlagen: ein Vierteljahrhundert, das Menschen zusammenkommen ließ

Rastislav Piovarčí, foto archív DOMOSS

Na začiatku toho všetkého boli piati odvážni muži. Miro, Laco, dva Petrovia a Jano. Žiadnen z nich netušil, do čoho idú. Nebáli sa a mali odvahu riskovať. Rok 1990 bol jednou veľkou divočinou a v biznise prezili len tí najlepší. Za 25 rokov sa Domoss stal pojmom a jedným zo silných symbolov Piešťan.

At the beginning of all of this were five brave men. Miro, Laco, two Peter's and Jano. None of them knew what they were getting into. They were not afraid and they had the courage to take a risk. The year was 1990 and it was just one big wild wilderness, and in business only the very best survived. For 25 years Domoss has stood as an image and one of the strong symbols of Piešťany.

Am Anfang des Ganzen standen fünf mutige Männer. Miro, Laco, zwei Peters und Jano. Keiner von ihnen ahnte, worauf er sich einlässt. Sie hatten keine Angst und waren bereit, Risiken einzugehen. Das Jahr 1990 war ein einziges wildes Abenteuer und überlebt haben nur die Besten. In 25 Jahren wurde „Domoss“ ein Begriff und eines der starken Symbole von Piešťany.

Platila chlapská dohoda – ideme do toho spolu. Cieľom od úplných počiatkov bolo pomáhať ľuďom so zariadovaním domácností spotrebičmi. Za prijateľné ceny. Kto si pamäta začiatok deväťdesiatych rokov, vie, že sa sem dovážal rôzny tovar s rôznou, aj pochybnou, kvalitou. Chlapci z Domossa však v biznise vsadili na kvalitu. A oplatilo sa. Značky, ktoré dovtedy boli u nás takmer nedostupné, sa zrazu stali ľahko dostupnými práve v ich predajni. Stačilo prísť a vybrať si. Množstvo domácností v Piešťanoch a v okolitých dedinách má dodnes bielu či čiernu techniku práve z predajne Domoss. Na toto obdobie spomínajú naši piati zakladatelia ako na zlaté časy. Dnes sa predaj z veľkej časti presunul do eshopu.

Boli prví na Slovensku

Zákazníkov neustále pribúdalo, preto sa spoločníci rozhodli pre dôležitý krok - rozšíriť ponuku Domossu. V rodnych Piešťanoch otvorili v roku 1995 prvé kuchynské štúdio v meste s výhradnou ponukou kvalitných kuchýň Sýkora. Postupne pribudli ďalšie štúdiá v Bratislave, Nitre, Trnave a Trenčíne. To však ešte stále nebolo to, o čom štvorica spoločníkov snívala pri zakladaní spoločnosti. Domácnostiam totiž túžili ponúkať komplexný servis, hoci už nie pod jednou strechou. Tak v roku 1998 padlo definitívne rozhodnutie. Pôjdu do toho naplno. Boli prví, ktorí na Slovensku zriadili sieť kúpeľňových štúdií. Išlo na tú dobu o dosť odvážnu investíciu. Po nich nasledovali dva showromy pre digestory a jeden pre kuchynský nábytok. Bzis sa s čoraz dostupnejším a populárnejším internetom presunul aj do online prostredia. V Domosse dnes môžete nakupovať priamo z vašej obývačky v eshope. Rovnako si vyberiete vašu kuchynu či kúpeľňu. Domoss sa vždy snažil ísť s dobovou a prispôsobovať sa novým trendom a najmä tomu, po čom zákazníci túžia. Lebo podnikať, to neznamená len tvoriť zisk, ale rovnako robíť ľudí spokojnými a vziať sa do ich pocitov a prianí.

Podporujú Piešťany

Úspech so sebou občas priniesol aj rôzne komplikácie. Niektoré vzťahy a kamarátstvo nevydržali, z priateľov sa stali spolupracovníci alebo známi. Stáva sa aj to. Domoss však vždy ľudí radšej zblížoval. Podporou rôznych podujatí, od športových až po kultúrne. Podpísal sa napríklad pod to, aby nezanikla Truck Aréna aj obľúbená Lodenica.

V Piešťanoch zrejme nenájdete človeka, ktorý by nepoznal Domoss. A čo je dôležité - neznámou už dávno nie je ani pre stálu klientelu kúpeľov. A to je veľká výzva pre nasledujúce roky. ■

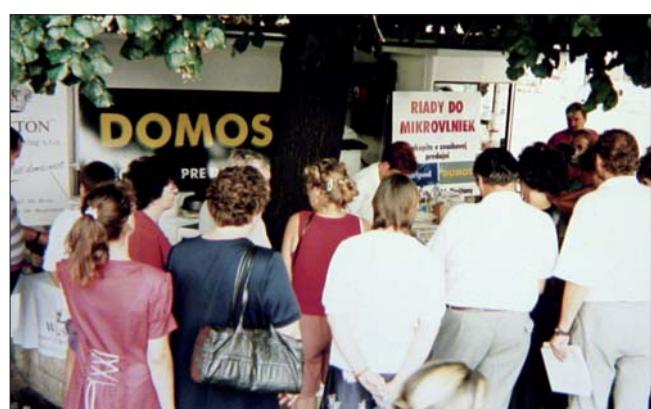

This gentlemen's agreement was valid - let's do it together. The aim, from the very beginning, was to help people with furnishing and household needs. At a reasonable price. Whoever remembers the early 1990's knows that various goods were being delivered here of varying and dubious quality. The boys from Domoss, however, insisted on quality. And it was worth it. Brands that were, at the time, practically unavailable in Slovakia suddenly were easily available in their shop. All you had to do was come and choose. Numerous households throughout

Piešťany and the surrounding villages today have household appliances and furniture from Domoss. The five founders recall this period as the golden times. Today sales have largely shifted to the e-shop.

They were first in Slovakia

The number of customers continued to grow, which is why the partners decided to take an important step and expand the selection offered by Domoss. In 1995, in their native Piešťany, they opened the first kitchen studio in town with an exclusive range of quality Sýkora kitchens. Gradually, they

Najdôležitejší sú ľudia

To, že Domoss sa počas štvrtstoročia stal značkou a má výborné meno medzi zákazníkmi, je spoločné úsilie piatich zakladateľov a všetkých zamestnancov. A aj samotných Piešťanov.

„Bez nich by sme tu neboli. Za to im patrí moja veľká vdaka. Domoss mnogým dáva prácu, niektorí sú tu od našich úplných začiatkov,“ dokončuje štvrtstoročie plynúci príbeh predsedu predstavenstva a obchodný riaditeľ Domossu Miroslav Hrdina.

Oslava 25. narodenín v tomto roku prináša nielen radosť, ale tiež ďalšie aktivity. V súčasnosti Domoss otvoril nové štúdio v trnavskej City Aréne. Latka je nastavená skutočne vysoko – musí patriť medzi najkrajšie kuchynské a kúpeľňové štúdiá v regióne. Aby bolo z čoho vyberať.

Finále, ale my nekončíme

opened new studios in Bratislava, Nitra, Trnava, and Trenčín. However, this was still not exactly what these founders had dreamt of when establishing the company. They also wanted to offer households a complete service, even if not all under one roof. So, in 1998 a definitive decision was made. They were going to move ahead to the fullest extent possible. They were the first in Slovakia to set up a chain of bathroom studios. At this time it was a rather bold investment. This was followed by two showrooms of stove hoods and filters and one of kitchen furniture.

The business moved more and more towards the more accessible and more popular on-line environment. Today in Domoss you can shop directly from your living room in the e-shop. In this way you can choose both your new kitchen and bathroom. Domoss has always tried to keep up with the times and adjust to new trends and, most of all, offer what its customers are looking for. Because business is not just about making a profit, but also about making people satisfied and living up to their expectations and wishes.

They Support Piešťany

Success sometimes brought with it various complications. Some relationships and friendships didn't last or friends became associates or acquaintances. That happens. Domoss, however, has always wanted to bring people together, which they have done by supporting various sports and cultural events. They also signed on to prevent the end of Truck Arena and the popular Lodenica music festival.

People are the Most Important

The reason behind Domoss making its mark and establishing a good reputation among customers over the past 25 years, is the common determination and effort of the five founders and all employees. And the inhabitants of Piešťany as well.

"Without them we wouldn't be here. For this I am tremendously thankful to them. Domoss has provided jobs to many people, some

have been here since the very beginning," says Chairman and Chief Commercial Officer of Domoss Miroslav Hrdina as a fitting conclusion to this 25-year old story.

The 25th anniversary celebration this year has brought not only joy, but additional activities as well. Recently Domoss opened a new studio in Trnava's City Arena. The bar has been set really high – and so it must rank among the most beautiful kitchen and bathroom studios in the region. So there's something to choose from.

The Finale, but yet We're not Stopping

It's most likely that in Piešťany you won't find a single person who doesn't know Domoss. And what's more important – it's already known by returning spa guests. And this will be a big and continuing challenge in the years to come. ■

Es zählte der „Handschlag unter Männern“ - wir gehen die Sache gemeinsam an. Das Ziel war es von Anbeginn, Menschen bei der Ausstattung ihrer Haushalte mit Geräten zu helfen. Zu erschwinglichen Preisen. Wem der Anfang der 90er Jahre noch im Gedächtnis blieb, der weiß, dass zu uns verschiedene Waren von unterschiedlicher, oft auch sehr zweifelhafter Qualität importiert wurden. Die Männer von „Domoss“ jedoch setzten im Geschäft auf Qualität. Und es hat sich gelohnt. Marken, die bis zu dem Zeitpunkt auf dem hiesigen Markt kaum zu bekommen waren, wurden auf einmal problemlos erhältlich, und das in ihrem Geschäft. Man musste nur vorbeikommen und auswählen. In zahlreichen Haushalten in Piešťany und umgebenden Ortschaften finden sich bis heute Haushaltsgeräte und Unterhaltungselektronik aus dem „Domoss“ Geschäft. An diese Zeit erinnern sich unsere fünf Gründer als an die „goldene Ära“. Heute wird der Verkauf größtenteils über den Onlineshop abgewickelt.

Sie sind die ersten in der Slowakei gewesen

Der Kundenstamm wuchs beständig und die Gesellschafter entschlossen sich deshalb zu einem wichtigen Schritt - der Erweiterung des „Domoss“- Angebotes. Im heimischen Piešťany eröffneten sie 1995 das erste Küchenstudio in der Stadt, mit exklusiver Auswahl an hochwertigen Küchen der Marke „Sikora“. Im Laufe der Zeit kamen weitere Studios in Bratislava, Nitra, Trnava und Trenčín hinzu. Das war aber immer noch nicht das, wovon das Gesellschafter-Quintett bei der Gründung seines Unternehmens träumte. Ihr Traum war es, den Haushalten einen komplexen Service bieten zu können, wenn auch nicht mehr unter einem Dach. So fiel im Jahr 1998 die endgültige Entscheidung. Sie wollten es voll angehen. Als erste in der Slowakei bauten sie ein Netz von Badstudios auf. In der Zeit handelte es sich um eine relativ gewagte Investition. Danach folgten zwei Ausstellungsräume für Dunstabzugshauben und einer für Küchenmöbel.

Mit dem immer zugänglicheren und beliebteren Internet siedelte sich das Geschäft auch im Onlinebereich an. Heute können Sie im Onlineshop von „Domoss“ direkt von Ihrem Wohnzimmer aus einkaufen. Und genauso können Sie die Wahl Ihrer Küche oder Ihres Bades treffen. „Domoss“ bemühte sich stets mit der Zeit zu gehen und das Angebot neuen Trends und allem voraus den Wünschen der Kunden anzupassen. Denn unternehmerisch tätig zu sein bedeutet nicht nur einen Gewinn zu erzielen, sondern auch Menschen zufrieden zu stellen und ihre Empfindungen und Wünsche zu verinnerlichen.

Sie unterstützen Piešťany

Der Erfolg brachte von Zeit zu Zeit auch verschiedene Komplikationen mit sich.

Einige Beziehungen und Freundschaften hielten ihm nicht stand, aus Freunden wurden Mitarbeiter oder Bekannte. So etwas kommt vor. „Domoss“ jedoch brachte Menschen immer lieber zusammen. Durch die Unterstützung von verschiedenen Veranstaltungen, beginnend mit Sport bis hin zur Kultur. Unter anderem machte sich das Unternehmen für das Weiterbestehen der „Truck Aréna“ und des beliebten Festivals „Lodenica“ stark.

Am wichtigsten sind die Menschen

Dass „Domoss“ im Laufe des Vierteljahrhunderts zur Marke wurde und unter den Kunden einen hervorragenden Ruf genießt, ist ein Verdienst seiner fünf Gründer, all seiner Mitarbeiter und nicht zuletzt auch der Anwohner von Piešťany.

„Ohne sie wären wir nicht hier. Dafür gebührt ihnen mein großer Dank. „Domoss“ gibt vielen von ihnen Arbeit und einige sind seit unseren ersten Anfängen dabei“, sagt der „Domoss“- Vorstandsvorsitzende und Verkaufsleiter Miroslav Hrdina zum Abschluss der ein Vierteljahrhundert andauernden Geschichte des Unternehmens.

Die Feier des 25. Geburtstages wird nicht nur von Freude begleitet, sondern auch von weiteren Aktivitäten. Aktuell eröffnete „Domoss“ ein neues Studio in der „City Aréna“ in Trnava. Die Messlatte liegt wirklich sehr hoch – es sollte zu den schönsten Küchen- und Badstudios der Region gehören. Damit die Auswahl entsprechend groß ist.

Finale, aber wir machen weiter

In Piešťany werden Sie vermutlich keinen Menschen finden, der „Domoss“ nicht kennt. Und was wichtig ist – auch für die Stammklientel des Heilbades ist es keine Unbekannte mehr. Und das ist eine große Herausforderung für die kommenden Jahre. ■

Otvorili Zuckmann Villu

◆

The Zuckmann Villa Has Been Opened
Zuckmann Villa eröffnet

Ján Blažej, foto archív Zuckmann Villa

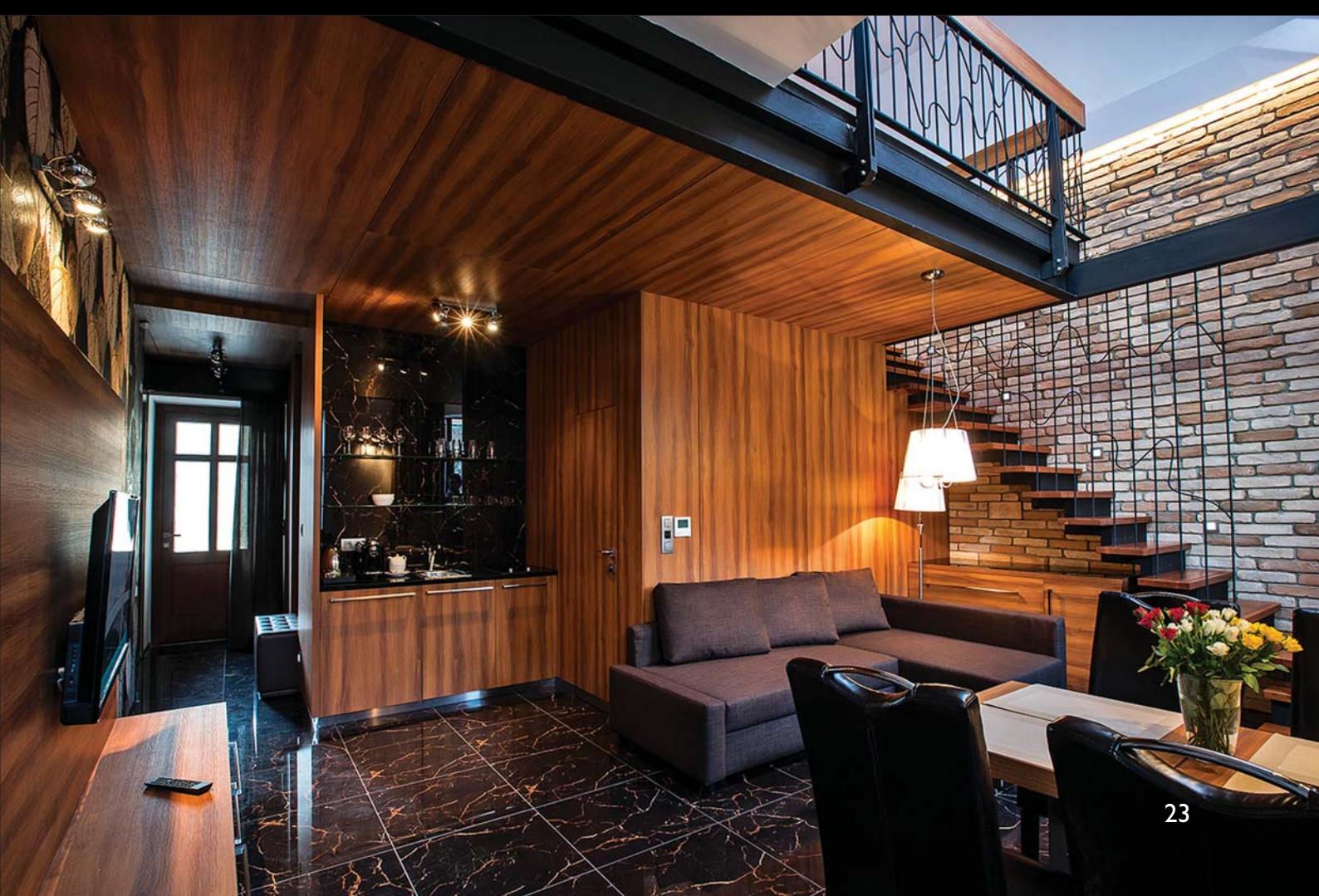
V polovici mája po skúšobnej prevádzke oficiálne otvorili na pešej zóne vo Winterovej ulici 56 v Piešťanoch zrekonštruovanú Zuckmann Villa so štyrmi apartmánmi s mezanínom, dvomi mezonetovými apartmánmi a bistrom, otvoreným od pol ôsmej ráno do desiatej večer. Pohostinstvo vily vyskúšali už nielen hostia zo susedných krajín, ale aj Briti, Švajčiari, Dáni, Rusi i Američania, podnikatelia aj biznismeni na pracovných cestách, ľudia, ktorí si chceli dopriať pári dní relaxu v kúpeľoch, ale aj hráči tenisu, golfu či bowlingu. V prízemí vily sú priestory pre gastronómiu, na prvom poschodí a v podkroví je ubytovacia časť a v podzemných priestoroch klubové priestory. Pred vilou na pešej zóne je letná terasa, za ňou je pokojný otvorený priestor – záhrada na posedenie s barom. Nik nevie, kedy vilu postavili, našla sa iba stará pohľadnica z roku 1912. Odhady expertov hovoria o osiemnásťom storočí. Meno má po židovskej obchodníckej rodine Zuckmannovcov, ktorá si

tam zriadila obytné priestory. Postupom času vila prešla viacerými prestavbami a prístavbami. Pretože staré piešťanské kúpele mali najmä ambulantných pacientov, niektorí iní podnikatelia investovali do ubytovacích domov. V jednoduchých izbách so štandardom na úrovni tých čias ponúkala ubytovanie aj Zuckmann Villa. Toalety i kúpelne boli na konci chodby.

Rodine Zuckmannovcov patrila vila do tridsiatych rokov minulého storočia. Možno aj zo strachu z nastupujúceho fašizmu dom predali a odstáhovali sa.

Nedali o sebe vedieť ani po vojne. Potom vo vile zriadili malé byty pre chudobných Piešťanov. Neskôr boli na prízemí aj kancelárie, brusiareň nožov i cestovná kancelária. Nik do chradného objektu neinvestoval, na jednom mieste sa aj preváli strop. V roku 2008 ho kúpila piešťanská rodáčka, pretože chcela zastaviť devastáciu a prebudovať na príjemné miesto, kde si Piešťanči prídu posiedieť a hostia ocenia relax, pohodu a v centre Piešťan. ■

In the middle of May, after a trial operation, the reconstructed Zuckmann Villa, with its four apartments and mezzanine, two duplex apartments and a bistro open from 7:30 am till 10:00 pm, and located on the pedestrian zone at 56 Winter Street, was opened. The inn has been visited not by guests from neighbouring countries, but also Brits, Swiss, Danes, Russians, and Americans including businessmen on business trips, people who were enjoying a few days rest at the spa, and even tennis players, golfers and bowlers. On the ground-floor of the villa are spaces for eating and drinking, while on the first floor and attic are rooms for accommodation and in the basement is a club. In front of the building, on the pedestrian zone, is a summer terrace, behind which is a peaceful, open space with garden seating and a bar.

Nobody knows when the villa was built, only an old postcard from 1912 has been found. Experts' estimates date back to the 18th century. It's named after the Jewish merchant family Zuckmann, who had set up living quarters here. Over the years, the villa underwent many alterations and extensions. Since the Old Piešťany Spa mostly catered to outpatients, other businessmen invested in accommodation facilities. The Zuckmann villa also offered simple rooms, with bathrooms and toilets at the end of the hall, which was standard for the time.

The Zuckmann family owned the villa up until the 1930's. Perhaps fearing the rise in Fascism they sold the house and moved. There was nothing known of them even after the War. Later small flats were built in the villa to house Piešťany's poor. And after that, the ground-floor was used for offices, a shop for

sharpening knives, and a travel agency. However, nobody invested in the slowly deteriorating building and in one place part of the roof had even collapsed. In 2008, a Piešťany native purchased the building, because she wanted to stop the decay and devastation and build a pleasant place, where Piešťany inhabitants could come and sit and enjoy some relaxation and tranquillity in the centre of Piešťany. ■

Mitte Mai wurde in der Fußgängerzone, in der „Winterova“ Straße 56 in Piešťany, nach einer Probelaufzeit die grundrenovierte Zuckmann Villa - mit vier Apartments mit Halbgeschoss, zwei Maisonette-Apartments und einem von 8.00 Uhr früh bis 22.00 Uhr Abend geöffnetem Bistro - offiziell eröffnet. Die Gastfreundlichkeit der Villa testeten bereits nicht nur Gäste aus benachbarten Ländern aus, sondern auch Briten, Schweizer, Dänen, Russen und Amerikaner, Unternehmer und Geschäftsleute auf Dienstreisen, Menschen, die sich einige Tage Entspannung im Heilbad gönnen wollten sowie Tennisspieler, Golfer und Bowlingspieler. Im Erdgeschoss der Villa befinden sich Gastronomie-Räume, das erste Stockwerk und das Dachgeschoss sind den Unterkünften vorbehalten

und im Untergeschoss liegen die Clubräume. Vor der Villa, in der Fußgängerzone befindet sich eine Sommerterrasse, dahinter liegt ein ruhiger, offener Platz - ein Garten mit Sitzmöglichkeiten und einer Bar. Wann die Villa erbaut wurde ist unbekannt, ihre Existenz belegt nur eine entdeckte alte Ansichtskarte aus dem Jahr 1912. Laut Schätzungen von Experten könnten ihre Anfänge im 18. Jahrhundert liegen. Benannt wurde sie nach der jüdischen Kaufmannsfamilie Zuckmann, die darin gewohnt hat. Im Laufe der Zeit wurden an dem Objekt mehrere Um- und Anbauten vorgenommen. Weil das alte Heilbad vorwiegend ambulante Patienten hatte, investierten einige Unternehmer in Wohnhäuser. In einfach eingerichteten Zimmern, mit der damaligen Zeit entsprechenden Standards, bot auch die Zuckmann Villa Unterkünfte an. Die Toiletten und Bäder befanden sich am Ende des Ganges.

Die Familie Zuckmann besaß die Villa bis in die 30er Jahre des vergangenen Jahrhunderts. Möglicherweise war es auch die Angst vor dem vorrückenden Faschismus, die sie veranlasste das Haus zu verkaufen und weg zu ziehen. Auch nach dem Ende des Krieges gab es von ihnen kein Lebenszeichen mehr. In der Villa wurden anschließend kleine Wohnungen für ärmeren Anwohner von Piešťany errichtet. Später befanden sich im Erdgeschoss auch Büroräume, eine Messerschleiferei sowie ein Reisebüro. Niemand investierte mehr in das zunehmend herunterkommende Objekt, an einer Stelle brach sogar die Decke durch. Im Jahr 2008 wurde die Villa von einer gebürtigen Piešťanerin gekauft, die ihren Verfall stoppen und das Gebäude zu einem Wohlfühlort umbauen wollte, den die Stadtbewohner aufsuchen und an dem die Gäste Entspannung und Ruhe inmitten des Stadtzentrums von Piešťany schätzen werden. ■

PIEŠŤANY THROUGH THE LENS OF PHOTOGRAPHER VLADIMÍR BRNA

PIEŠŤANY DURCH DIE LINSE DES FOTOGRAFEN VLADIMÍR BRNA

VÝSTAVA

Narodil sa v Piešťanoch ale v Dražkovicach pri Martine 25. apríla 1918. Teda v Turci - nádhernou prírodou obdarenom regióne Slovenska. Pochádzal z rodiny samostatne hospodáriaceho roľníka ako deviate dieťa z jedenástich. Po ukončení základného vzdelania bolo potrebné pre neho vybrať remeslo. Všímaví rodičia zbadali u neho vzťah k umeniu a rozhodnutie padlo na pomerne mladý odbor - fotografovanie. Vyučil sa u martinského fotografa pána Horníka. Na povinnú vojenskú službu nastúpil do Piešťan (z tohto obdobia pochádzajú zaujímavé fotografie z letiska z rokov 1940 - 1942). Po jej ukončení bol už tak zrážtý s tunajším prostredím, že sa tu rozhadol zostať. Po čase si otvoril vlastný fotoateliér a keď spoznal svoju neskôršiu manželku Vlastu, Piešťany sa stali jeho druhým domovom natrvalo.

Po zoštátnení fotoateliéru po februári 1948 pracoval ako dokumentarista vo Výskumnom ústave rastlinnej výroby.

V období po roku 1948 Vladimír Brna zachránil menší súbor negatívov so zábermi Piešťan z obdobia pred rokom 1918, ktoré boli pôvodne fotografované pre piešťanské kúpele. V období socializmu sa množstvo takýchto záberov zničilo predovšetkým pri znárodňovaní pôvodne súkromných fotoateliérov.

Približne desať rokov pred dôchodkom sa vrátil ku komerčnej fotografií a pracoval v Komunálnych službách mesta Piešťany. Zomrel v roku 1982.

Nezaoberal sa len komerčnej fotografiou. Venoval sa fotografovaniu aj ako koničku. Svoj pohľad na svet sa snažil zachytávať s veľkým citom pre kompozíciu a výtvarnú stránku. Na zachovaných záberoch nachádzame nielen motívy z Piešťan ale i z ich najbližšieho okolia. Vďaka pochopeniu jeho manželky ale aj detí - dcéry Kataríny Učňovej a syna Juraja Brnu mohli pracovníci Balneologického múzea prezrieť zachovaný archív negatívov a postupne ho spracovať. Okrem už spomínaných tém prostredníctvom fotografií V. Brnu opäť môžeme objavovať cyklus tradičných roľníckych prác, národopisné motívy, prírodu a pamiatky rôznych oblastí stredného a východného Slovenska.

Okrem fotografovania našiel záľubu v športe a turistike. Spolu s ďalšími nadšencami - kamarátmi turistami značkovali turistické trasy v pohorí Považský Inovec a bol priekopníkom lyžovania na Bezovci.

Súčasnú výstavu Piešťany objektívom fotografa

▲ Reklamná tabuľa Piešťan na začiatku mesta, mládenec s bicyklom je V. Brna, okolo r. 1940.
Piešťany billboard at the edge of town, the young boy on the bicycle is V. Brna, around 1940.
Eine Werbetafel der Stadt Piešťany am Stadtrand, der junge Mann mit Fahrrad ist V. Brna, um das Jahr 1940

PIEŠŤANY OBJEKTÍVOM FOTOGRAFA VLADIMÍRA BRNU

Vladimír Krupa
Foto Vladimír Brna

Výstava fotografií Vladimíra Brna, ktorá bola slávnostne otvorená 12. marca 2015 vo výstavných priestoroch Balneologického múzea prezentuje výber z tvorby už nežijúceho piešťanského fotografa.

The exhibition of photographs by Vladimír Brna, which was officially opened on March 12, 2015 in the exhibition spaces of the Balneological Museum, presents a selection of works by the deceased Piešťany photographer.

Die Fotoausstellung von Vladimír Brna, die am 12. März 2015 in den Ausstellungsräumen des Balneologischen Museums eröffnet wurde, präsentiert eine Auswahl von Arbeiten des verstorbenen einheimischen Fotografen.

▲ Letecký pohľad na časť centra Piešťan - v pozadí evanjelický kostol a vpravo od neho vidno ešte stojacu synagogu.
Aerial shot of the centre of Piešťany - in the background is the evangelical church and to its right the synagogue can be seen where it once stood.

Luftaufnahme eines Teils des Stadtzentrums von Piešťany - im Hintergrund zu sehen ist die evangelische Kirche und rechts von ihr die damals noch stehende Synagoge

▼ Pred bufetom na Havrane, uprostred Vladimír Brna.
In front of the eatery on Havran mountain pass, in the middle is Vladimír Brna.
Vor einem Imbiss auf dem „Havran“, in der Mitte Vladimír Brna

Vladimíra Brnu tvorí súbor fotografií rôznych časťí Piešťan. Sú dokladom zmien, ktorými naše mesto prešlo po roku 1945, predovšetkým v 50. až 70. rokoch 20. storočia. Zaujímavé sú zábery z piešťanského letiska, letecké zábery centra mesta (Námestie SNP, časti mesta v okolí Ružového mlyna) či pôvodnej zástavby na mieste dnešnej piešťanskej Kolonády, kúpanie sa vo Váhu, drobné sakrálné pamiatky ešte na pôvodných miestach v parku, vilky na nábreží Váhu i zábery na Kolonádový most s provizórним premostením po skončení 2. svetovej vojny. Stavby, ktoré už neexistujú, chátrajú či stojia pred úplným zánikom - staré kúpelné divadlo, hotel Lipa, hotel Slovan, parčík s klasicistickými sochami a fontánou pred hotelom Slovan. Z blízkeho okolia Piešťan sme na výstavu vybrali fotografie Červenej veže, Bacchus vily, sedla Havran, hradu Čachtice. Myslíme si, že Vladimírovi Brnovi sa podarilo zachytiť dušu našho mesta. Výstava umožnila starším návštěvníkům spomenout a mladším spoznat Piešťany v čase (nie tak dávno) minulom. ■

He wasn't born in Piešťany, but rather in Dražkovce near Martin, on April 25, 1918 - so in Turiec - a beautiful, naturally endowed region of Slovakia. He came from a family of independent farmers and was the ninth of eleven children. After completing elementary school he had to choose a craft. His observant parents saw his talent for art and decided that he should specialize in this relatively new field - photography. He learned under the tutelage of Martin photographer Mr. Horník. He came to Piešťany for his compulsory military service (some very interesting photos of the airport from 1940 to 1942 come from this time). After finishing his military service, he had already become so familiar with his local surroundings that he decided to stay. After a while, he opened his own photography studio and when he met his future wife, Vlasta, Piešťany became his permanent second home.

After February 1948, when the photo studio was nationalized, he worked as a documentalist in the Research Institute for Crop Production.

In the period after 1948, Vladimír Brna managed to save a smaller set of negatives with images of Piešťany from the period before 1918, which were originally taken for the Piešťany Spa. During the period of socialism, a large number of such shots were destroyed, especially during the nationalization of originally private photo studios.

About ten years prior to retiring, he returned to commercial photography and worked in the municipal services of Piešťany. He died in 1982.

He wasn't just involved in commercial photography, but he also did photography as a hobby. He tried to capture his view of the world with a great sense for composition and artistic detail. In these preserved images we can find not only shots with Piešťany as the theme, but also the nearby surroundings. Thanks to the understanding of his wife and children - daughter Katarína Učňová and son Juraj Brna - staff from the Balneological Museum were able to go through the preserved archives of negatives and

slowly begin to process them. In addition to the already mentioned themes captured in V. Brna's photographs, we can also, once again, discover such photo series as traditional farm work, ethnographic themes, nature, and landmarks from various areas in central and eastern Slovakia.

In addition to taking pictures, he also had a passion for sports and hiking. Together with other enthusiasts - hiking friends - he marked the trails in the Považský Inovec mountain range and was a trailblazer in skiing on Bezovec.

The current exhibition "Piešťany Through the Lens of Vladimír Brna" consists of a set of photographs depicting various parts of Piešťany. They give evidence to the changes which our town has undergone since 1945, especially from the 1950's to the 1970's. Of special interest are the shots of the Piešťany airport, the aerial photos of the centre of town (SNP Square and parts of the town near the Pink Mill/Ružový mlyn), as well as the original construction site of today's Piešťany Colonnade, bathing in the Váh, small religious monuments in their original places in the Town Park, villas along the bank of the Váh and shots of the Colonnade Bridge with provisional bridging after the end of World War II. These photographs also document buildings that no longer exist or that are deteriorating or just a step away from utter decay and extinction - the old spa theatre, hotel Lipa, hotel Slovan, the little park with Classicist statues and the fountain in front of the hotel Slovan. From the surrounding area of Piešťany, we have chosen for the exhibition photos of the Red Tower, Bacchus villa, the

Havran mountain pass, and Čachtice Castle. We believe that Vladimír Brna succeeded in capturing the spirit of our town. This exhibition allows older visitors a chance to remember and younger ones the opportunity to learn more about Piešťany's not so distant past. ■

▲ Pohľad na Pavlovovu (dnešnú Winterovu) ulicu, koniec 50. rokov 20. stor.
View of Pavlov Street (today Winter Street), at end of the 1950's.
Blick auf die Pavlova (heutige Winterstraße) Straße, Ende der 50er Jahre des 20. Jh.

▼ Kúpeľná kaplnka pri Kolonádovom moste, r. 1959.
The Spa chapel near the Colonnade Bridge, 1959.
Die Kurkapelle an der Kolonnadenbrücke, 1959

▲ Kúpanie vo Váhu, v pozadí Kolonádový a Krajinský most.
Bathing in the Vah River, in the background are the Colonnade and County Bridges.
Schwimmen in der Waag, im Hintergrund die Kolonnadenbrücke und die „Krajinský“ Brücke

▲ Stará cesta vedúca na Krajinský most, 50. roky 20. stor.
The old road leading to the County Bridge, 1950's.
Der alte Weg zur „Krajinský“ Brücke, 50er Jahre des 20. Jh.

Er wurde nicht in Piešťany geboren, sondern kam am 25. April 1918 in der Ortschaft Dražkovce bei Martin auf die Welt. Seine Heimat war also Turiec - eine mit einer wunderschönen Natur gesegnete Region der Slowakei. Als neuntes von elf Kindern entstammte er der Familie eines eigenständigen Ackerbauers. Nach dem Abschluss der Grundausbildung musste ein Handwerk für ihn gewählt werden. Seine achtsamen Eltern bemerkten seine Verbindung zur Kunst und die Wahl fiel auf ein relativ junges Fach – die Fotografie. Vladimír absolvierte seine Lehre bei dem Fotografen Horník in Martin. Seinen Pflichtdienst bei der Armee trat er in Piešťany an (aus dieser Zeit stammen beeindruckende Fotografien des Flughafens aus den Jahren 1940

– 1942). Nach dem Ende seines Dienstes war Brna mit der hiesigen Umgebung bereits so verschmolzen, dass er beschloss, hier zu bleiben. Im Laufe der Zeit eröffnete er sein eigenes Atelier und als er seine spätere Ehefrau Vlasta kennengelernt, wurde Piešťany auf Dauer seine zweite Heimat.

Seit der Verstaatlichung seines Fotoateliers nach dem Februar 1948, arbeitete er als Dokumentarist im Forschungsinstitut für Pflanzenproduktion.

In der Zeit nach 1948 rettete Vladimír Brna eine kleinere Sammlung von Negativen mit Aufnahmen von Piešťany aus der Zeit vor 1918, die ursprünglich für das Heilbad Piešťany gemacht wurden. In der Ära des Sozialismus wurde eine große Anzahl solche Aufnahmen

vernichtet, vor allem im Zuge der Verstaatlichung der einst privaten Fotoateliers.

Etwa zehn Jahre vor seinem Ruhestand kehrte Brna zur kommerziellen Fotografie zurück und arbeitete für die Kommunalen Dienste der Stadt Piešťany. Er starb im Jahr 1982.

Brna widmete sich nicht ausschließlich der kommerziellen Fotografie, sondern betrieb das Fotografieren als auch sein Hobby. Seine Sichtweise der Welt versuchte er mit einem ausgeprägten Sinn für Komposition und künstlerische Darstellung festzuhalten. Auf den erhalten gebliebenen Aufnahmen finden wir nicht nur Motive aus Piešťany, sondern auch aus seiner nächsten Umgebung. Dank des Verständnisses seiner Ehefrau und seiner Kinder – Tochter Katarína Učnová und Sohn Juraj Brna - konnten Mitarbeiter des Balneologischen Museums das vorhandene Archiv mit Negativen sichten und nach und nach bearbeiten. Neben den bereits erwähnten Themen ermöglichen uns die Fotografien von V. Brna einen Zyklus von traditionellen Feld- und Ackerarbeiten, ethnografische Motive sowie die Natur und Denkmäler verschiedener Regionen der Mittel- und Ostslowakei wieder zu entdecken.

Neben der Fotografie teilte er die Leidenschaft für Sport und Wandern. Zusammen mit weiteren begeisterten Wanderfreunden markierte er Wanderwege im Gebirge Považský Inovec und war ein Wegbereiter des Skisports in der Lokalität Bezovce.

Die aktuelle Ausstellung „Piešťany durch die Linse des Fotografen Vladimír Brna“ (zu Slowakisch: Piešťany objektívom fotografa Vladimíra Brna) umfasst eine Kollektion von Aufnahmen verschiedener Plätze in Piešťany. Sie dokumentieren Veränderungen, die unsere Stadt nach 1945 durchlief, vor allem in den 50er bis 70er Jahren des 20. Jahrhunderts. Aufschlussreich sind Aufnahmen des Flughafens; Luftaufnahmen des Stadtzentrums (des Platzes „Námestie SNP“ und des Stadtteils im Bereich des „Ružový mlyn“) oder der ursprünglichen Bebauung an Stelle der heutigen Kolonnade in Piešťany; Bilder, die Schwimmer in der Waag, kleinere religiöse Denkmäler an ihren ursprünglichen Standorten im Park oder Villen am Waagufer zeigen sowie Fotografien der Kolonnadenbrücke mit einer provisorischen Überbrückung nach dem Ende des 2. Weltkrieges. Bauwerke, die nicht mehr existieren, allmählich verfallen oder vor dem Untergang stehen – das alte Kurtheater, das Hotel „Lípa“, das Hotel „Slovan“ oder der kleine Park mit klassizistischen Skulpturen und einer Fontäne vor dem Hotel „Slovan“. Aus dem nächsten Umfeld von Piešťany wählten wir für die Ausstellung Fotografien des Waldparks „Červená veža“, der „Bacchus Villa“, des Bergsattels „Havran“ und der Burg „Čachtice“. Aus unserer Sicht gelang es Vladimír Brna die Seele unserer Stadt festzuhalten. Diese Ausstellung bot älteren Besuchern Raum für Erinnerungen und den jüngeren ermöglichte sie, ein Piešťany der (nicht allzu lang) vergangenen Zeit kennen zu lernen. ■

10 rokov jazzu

10 Years of Jazz in Piešťany

10 Jahre Jazz in Piešťany

Viktor Nižnanský, foto Vojto Hank

Jazz sa v Piešťanoch hrával desaťročia. Po dlhých rokoch, keď režim vytlačil túto skvelú hudbu takmer do súkromia, nastalo po roku 1989 nové obdobie a jazz sa opäť vrátil na „verejnosť“.

V roku 1999 dostal aj ten piešťanský nový impulz.

Otvorením Art Jazz Gallery a najmä tým, že sa „Piešťancom“ stal Dodo Šošoka, získal medzinárodný rozmer.

Jazz has been played in Piešťany for decades. For many years the previous regime had pushed this great music underground or into the privacy of one's home, but after 1989 a new era began and jazz, once again, returned to public life. In 1999, new life was injected into Piešťany's jazz scene with the opening of the Art Jazz Gallery, but truly obtained international proportions, when Dodo Šošoka became a "citizen of Piešťany".

Über Jahrzehnte hinweg wurde in Piešťany Jazz gespielt. Nach langen Jahren, seitdem das Regime diese großartige Musikrichtung beinahe vollständig in den privaten Bereich verbannte, brachen mit dem Jahr 1989 neue Zeiten an und der Jazz kehrte in die „Öffentlichkeit“ zurück. Im Jahr 1999 bekam auch die örtliche Jazzszene einen neuen Impuls. Mit der Eröffnung des Szenelokals „Art Jazz Gallery“ und vor allem durch den Umstand, dass Dodo Šošoka zum „Piešťaner“ wurde, erhielt sie eine internationale Dimension.

jazz v Piešťanoch

Piatkové koncerty a pondelňajšie jam session sa stali tradíciou. Skvelí domáci a zahraniční hudobníci a neopakovateľné prostredie Art Jazz Gallery začali pritáhať čoraz viac Piešťanov, ale aj mimopiešťanských „fandov“. V roku 2004 vznikla myšlienka spojiť dovtedy jednotlivé koncerty pod jednu značku „International jazz Piešťany“. Vďaka tomuto rozhodnutiu sa nám začalo daríť získavať podporu verejných inštitúcií, ale aj súkromných donorov. Predčasný odchod Doda Šošoku v roku 2008 otvoril otázku ako dalej. Rozhodli sme sa pokračovať a do celoročného programu sme pridali na jeho počesť festival. O rok neskôr sme naše podujatia rozšírili o výstavu Karikatúra a jazz. Rok 2010 bol pre nás opäť niečim novým, pretože sme museli opustiť pôvodnú Art Jazz Gallery na Winterovej ulici. Naštastie sme našli veľmi rýchlo nové priestory v Kursalone. Vďaka podpore Martina Ondka a pochopeniu mesta sa dovedajšia sobášna miestnosť stala novým „jazzovým stánkom“, do ktorého sme sa symbolicky prestáhovali 1. októbra 2010. Pribudli letné koncerty na terase Kursalónu, ktoré sa tešia každý rok veľkej návštevnosti a potvrdzujú starú pravdu, že hudba v Piešťanoch patrí najmä do exteriéru.

Uplynulo desať rokov a ich bilancia prekvapila aj nás samotných. Vďaka podpore a priateľom, vďaka skvelým donorom, sme mohli usporiadať 776 jazzových podujatí a šesť ročníkov výstavy „Karikatúra a Jazz“. Podporili sme vydanie 14 CD, najmä mladých jazzových hudobníkov, v rokoch 2008 – 2009 jazzové kurzy pre začínajúcich jazzmenov a viaceré výstavy fotografií z našich koncertov. V Piešťanoch mali možnosť ľudia vidieť viac ako 2000 hudobníkov z 20 štátov sveta, medzi nimi aj svetové jazzové hviezdy: Kenny Garrett, Chris Potter, Robert Glasper, Roy Hargrove, Gregoire Marret a mnohí ďalší. Za tých 10 rokov hrali a spievali na piešťanských pódiach takmer všetci velikáni slovenského a českého jazzu. Je šťastím, že v našom našom meste žije opäť celá plejáda jazzových hudobníkov: Tomáš Gajlík, Cuco Gajlík, Andrej Urmanský, Majo Mišík, Roland Kaník a ďalší, ktorí sa so svojimi hostami postarali o skvelé koncerty a je výborné, že majú svoju domovskú scénu v Kursalone. Bolo to desať turbulentných, ale zároveň nádherných rokov a najmä, splnil sa náš sen: Piešťany sa stali mestom, do ktorého každoročne chodia veľmi radi hrať tí najlepší slovenskí a zahraniční jazzoví hudobníci. Všetkým, ktorí k tomu prispeli patrí naše podakovanie. ■

The Friday concerts and Monday "jam sessions" have become a tradition. Excellent local and foreign musicians together with the incomparable atmosphere of the Art Jazz Gallery began to draw in more and more local inhabitants as well as fans from outside Piešťany. In 2004, an idea was conceived to join the, at the time, individual concerts under one banner - "International Jazz Piešťany". Thanks to this decision we began obtaining the support of public institutions as well as private donors. The untimely death of Dodo Šošoka in 2008 raised the question of what to do next. We decided not only to continue, but also to add a festival, named in his honour, to our year-long programme. A year later we expanded our event with an exhibition of Cartoons and Jazz. In 2010, we were, once again, faced with a new challenge when we had to vacate the original premises of the Jazz Art Gallery on Winter Street. Fortunately, we quickly found a new spot in the Kursalon. Thanks to the support of Martin Ondko and the understanding of the town, the previous wedding hall became our new "jazz stand", where we symbolically moved and took up residence on October 1, 2010. Summer concerts were added on the terrace of the Kursalon, which every year welcome a large number of visitors and only goes to prove the old truth that music in Piešťany belongs outside.

The success of the past decade has surprised even us. Thanks to the support of friends and wonderful donors we have organized 776 jazz events and six years of the exhibition "Cartoons and Jazz". We have supported the recording of 14 CDs, in particular young jazz musicians, offered jazz courses, between 2008 and 2009, to novice jazz musicians, and held numerous exhibitions of photographs from our concerts.

In Piešťany people have had the chance to see over 2000 jazz musicians from 20 countries, among them such worldwide jazz stars as: Kenny Garrett, Chris Potter, Robert Glasper, Roy Hargrove, Gregoire Marret and many others. During these ten years almost every major Slovak and Czech jazz musician has performed on our stages in Piešťany. We are fortunate that in our town there is a plethora of jazz musicians including: Tomáš Gajlík, Cucu Gajlík, Andrej Urmanský, Majo Mišík, Roland Kaník and others, who reward their audiences with great performances and have their own "home" in the

10 rokov jazzu

Kursalon. These have been 10 turbulent, though at the same time, beautiful years during which our dream has come true: Piešťany has become a town, where, every year, the best Slovak and foreign jazz musicians are happy to come and play. We thank all of those who have contributed to this success. ■

Die Freitag-Konzerte und die „Jam Session“ an Montagen wurden zur Tradition. Herausragende einheimische und ausländische Musiker sowie das einzigartige Ambiente des „Art Jazz Gallery“ zogen allmählich immer mehr Anhänger aus den Reihen der Stadtbewohner an, aber auch Fans von außerhalb. Im Jahr 2004 entstand die

„Art Jazz Gallery“ in der Winterova Straße verlassen mussten. Zum Glück fanden wir in Kursalon sehr schnell neue Räumlichkeiten. Dank der Unterstützung von Martin Ondko und des Verständnisses seitens der Stadt wurde der bisherige Trauungsraum zur neuen „Jazz-Stätte“, in die wir am 1. Oktober 2010 symbolisch eingezogen sind. Zu unserem Programm kamen Sommerkonzerte auf der Terrasse des Kursalons hinzu, die sich jedes Jahr einer hohen Besucherzahl erfreuen und damit die alte Wahrheit bestätigen, dass die Musik in Piešťany vor allem unter freien Himmel gehört.

Zehn Jahre sind vergangen und deren Bilanz überraschte sogar uns selbst. Dank Hilfe, Freunden und großartigen Mentoren konnten wir 776 Jazz-Events und sechs Jahressausstellungen „Karikatur und Jazz“ veranstalten. Wir unterstützten die Herausgabe von 14 CDs vorwiegend junger Jazzmusiker, die Organisierung von Jazzkursen für aufstrebende Jazzkünstler in den Jahren 2008–2009 sowie mehrere Fotoausstellungen mit Bildern von unseren Konzerten. In Piešťany bot sich den Besuchern die Möglichkeit mehr als 2.000 Musiker aus 20 Ländern der Welt zu erleben, darunter auch weltbekannte Jazzstars wie Kenny Garrett, Chris Potter, Robert Glasper, Roy Hargrove, Gregoire Marret und viele andere. Während der vergangenen zehn Jahre spielten und sangen auf den Bühnen von Piešťany nahezu alle Größen der slowakischen und tschechischen Jazzszene. Es ist ein Glück, dass in unserer Stadt wieder eine ganze Reihe von Jazzmusikern lebt: Tomáš Gajlík, Cuco Gajlík, Andrej Urmínský, Majo Mišík, Roland Kaník und weitere, die mit ihren Gästen für tolle Konzerterlebnisse sorgten, und es ist großartig, dass sie ihre heimische Szene im Kursalon haben. Es waren zehn turbulente, aber gleichzeitig wunderschöne Jahre und vor allem, ging unser Traum in Erfüllung: Piešťany ist eine Stadt geworden, in der jedes Jahr mit viel Freude die besten slowakischen und ausländischen Jazzmusiker spielen. Allen, die dazu beigetragen haben, gebührt unser Dank. ■

v Piešťanoch

Idee, die bisher eigenständigen Konzerte unter der Bezeichnung „International Jazz Piešťany“ zu vereinen. Dank dieser Entscheidung konnten wir auf der Suche nach Unterstützung von öffentlichen Institutionen, aber auch privaten Mentoren, die ersten Erfolge verbuchen. Der frühzeitige Tod von Dodo Šošoka im Jahr 2008 warf die Frage auf, wie es

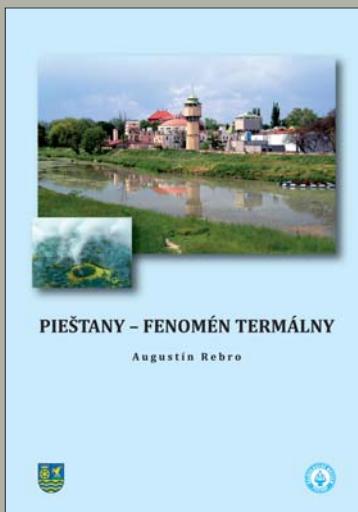
weitergehen soll. Wir entschieden uns weiterzumachen und erweiterten das Jahresprogramm um ein seinem Andenken gewidmetes Festival. Ein Jahr später ergänzten wir unsere Veranstaltungspalette um die Ausstellung „Karikatur und Jazz“. Das Jahr 2010 war für uns erneut mit etwas Neuem verbunden, da wir unser ursprüngliches

Najnovšia publikácia
Balneologického múzea
Piešťany fenomén termálny
vyšla koncom roka
2014. Jej autorom je
Mgr. Augustín Rebro
hydrogeológ, balneohistorik
a prekladateľ, ktorý väčšinu
života prežil v Piešťanoch.

The Balneological Museum's
latest publication is Piešťany
- A Thermal Phenomenon.
The author Mgr. Augustín
Rebro is a hydrogeologist,
balneo-historian, and
a translator and has spent
most of his life in Piešťany.

Die jüngste Publikation des
Balneologischen Museums
„Piešťany - ein thermisches
Phänomen“ (Originaltitel:
Piešťany fenomén termálny)
erschien Ende des Jahres
2014. Ihr Autor ist
Mgr. Augustín Rebro,
Hydrogeologe, Kurhistoriker
und Übersetzer, der
die meiste Zeit seines Lebens
in Piešťany verbrachte.

Foto Eva Drobňá

▲ Kniha Piešťany - fenomén termálny.
The book "Piešťany - A Thermal Phenomenon".
Das Buch „Piešťany fenomén termálny“

PIEŠŤANY FENOMÉN TERMÁLNY

PIEŠŤANY - A THERMAL PHENOMENON

PIEŠŤANY - EIN THERMISCHES PHÄNOMEN

Vladimír Krupa

Hydrogeologické výskumy tu robil takmer polstoročie. Pracovne ich výsledky zhodnotil v odborných správach a posudkoch. Širšej odbornej, ale i laickej verejnosti v populárno-náučnej knihe Piešťany - fenomén termálny prináša poznatky a informácie z hydrogeologických výskumov vo významnom kúpeľnom území Piešťan. Rozsiahle výskumy vyvolala výstavba vodného diela Madunice a jeho uvedenie do prevádzky v roku 1960. S ním súvisela ochrana piešťanských termálnych prameňov nielen proti už uskutočnenému zásahu, ale aj proti narušeniu prírodných podmienok pramennej oblasti v budúcnosti. Počas prípravy a výstavby významného vodného diela Madunice sa stali aktuálnymi otázky dôkladnejšieho poznania geotermálneho fenoménu Piešťan. Augustín Rebro, keďže bol nielen svedkom, ale i aktívnym účastníkom tohto diania, poskytuje čitateľom poznatky, údaje i zážitky, ktoré v súčasnosti už nik iný nemôže z tohto pohľadu poskytnúť. Zo zabudnutia sa tu vynárajú postavy odborníkov – hydrogeológov, ale i pracovníkov piešťanských kúpeľov a ľudí, ktorí rozhodovali o budúcej výstavbe, o tých, ktorí navrhli ochranné stavby na Váhu. Mimoriadne cenné a zaujímavé sú informácie o spolupráci s významným českým hydrogeológom prof. Otom Hyniem, priekopníkom hydrogeologického bádania v Piešťanoch už v medzivojnovom období. Autor dokumentuje snahy nájsť vhodný zdroj termálnej vody na pravej strane Váhu a zámer prebudovať hotel Slovan na ubytovací a liečebný komplex. Opisuje úspešný prieskum v areáli Vojenského kúpeľného ústavu, ktorého výsledky umožnili vybudovanie úplne novej balneoterapie.

Treba si uvedomiť, že z hľadiska hydrogeologického výskumu Piešťan bola druhá polovica 20. storočia výnimočná, na ľudí kládla náročné požiadavky a v hre boli zásadné a významné skutočnosti, napríklad či vodné dielo Madunice neuškodí piešťanským kúpeľom alebo otázka, čo bude treba podniknúť, aby sa tak nestalo. A

v neposlednom rade - aby kúpeľom a ich termálnym prameňom neuškodila aj snaha o dosiahnutie výdatnejších prítokov liečivej termálnej vody alebo o lepšie poznanie ich hydrogeologického a geotermálneho pozadia pomocou technických prác, akými sú vrtky.

Autentické svedectvo o spomínamej dobe v podobe vydanej knihy Piešťany - fenomén termálny je dôležitým prínosom pre množstvo faktografického materiálu v nej obsiahnutého. Sú to aj unikátné fotografie z obdobia polstoročia hydrogeologických výskumov. V takmer sedemdesiatich pútavu napísaných kapitolách toho čitelia nájdú naozaj veľa, pričom autor vie spojiť viaceru oblasť a tém do jedného celku. Kniha sa zaobráva historiou využívania termálnych prameňov, je o hydrogeológií, geotermike a geológií, o návrhoch vrtov, ich realizácii a o hodnotení vŕtmi zistených skutočností. Je zároveň knihou spomienok i autoportrétom hydrogeológa Augustína Rebra, ktorý v nej však nevystupuje

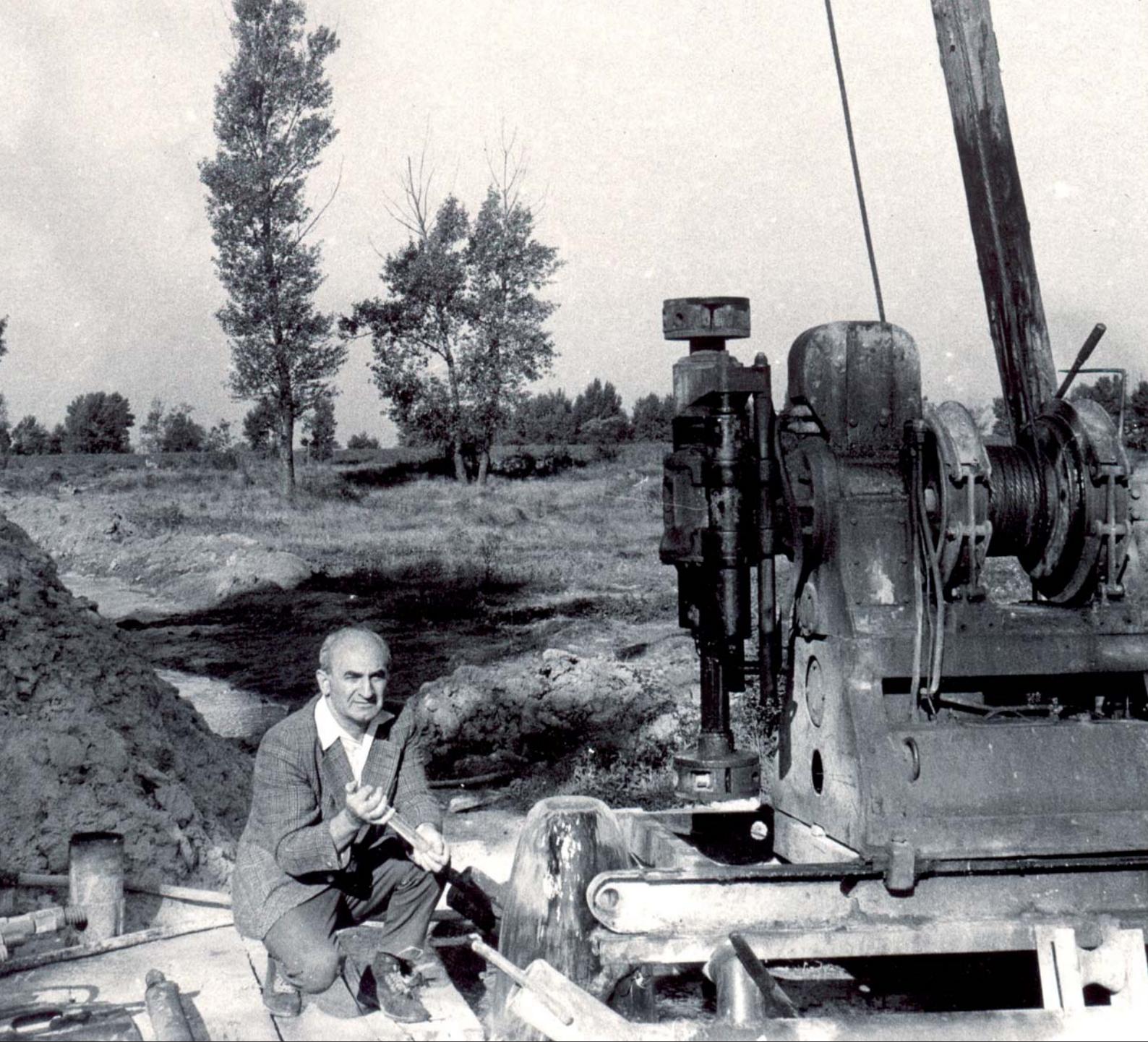
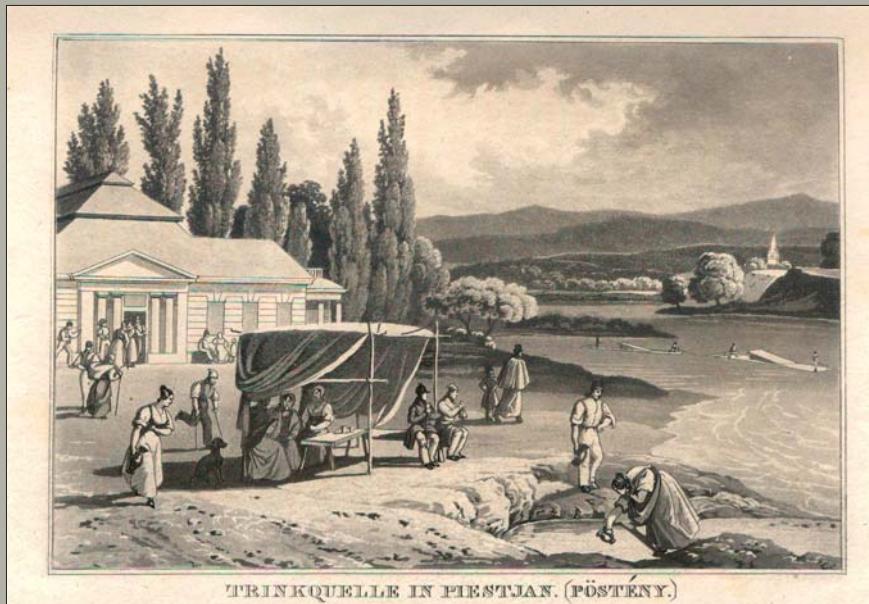

Foto archív Balneologické múzeum Piešťany

Reprofoto Eva Drobná - archív Balneologické múzeum Piešťany

▲ Autor Augustín Rebro, hydrogeologický výskum v širšom okolí Piešťan.

Author Augustín Rebro, hydro-geological research in the wider surroundings of Piešťany.

Autor Augustín Rebro, hydrogeologische Untersuchung in der breiteren Umgebung von Piešťany

Pohľad na pitný prameň v piešťanských kúpeľoch, z knihy lekára F. E. Scherera, r. 1837.

View of the drinking spring in the Piešťany Spa, from the book by Doctor F. E. Scherer, 1837.

Blick auf eine Trinkquelle im Heilbad Piešťany, aus einem Buch des Arztes F. E. Scherer, Jahr 1837

osamotený, ale naopak, v živej interakcii s osobami a osobnosťami rozličných profesí a rôzneho postavenia.

Publikáciu Balneologické múzeum vydalo s podporou Ministerstva kultúry SR a aj takto pripomienulo autora, ktorý už bohužiaľ nie je medzi nami. ■

Foto Augustín Rebro

He has carried out hydro-geological research here for nearly half a century, the results, of which have been reviewed and used in expert reports and opinions. In this popular, educational book Piešťany - A Thermal Phenomenon he provides wider professional circles, as well as the general public, with greater knowledge and information about the hydro-geological research that has been carried out in this rather important spa town of Piešťany. The extensive research was necessary for the construction of the dam in Madunice and its beginning of operation in 1960. Connected to this was the protection of Piešťany's thermal springs, not only against the invasive measures being carried out at the time, but also against any disruption of the natural conditions of the spring area in the future. During the preparation and construction of this major water works in Madunice, there was an on-going issue regarding the thorough knowledge of Piešťany's geothermal phenomenon. Since Augustín Rebro was not only a witness, but also an active participant in this event, he is able to provide readers with knowledge, information and experience, which presently no one else is able to provide. From the forgotten past the figures of these professionals and experts, once again, re-emerge – hydro geologists, as well as workers from the Piešťany Spa and people who made decisions concerning the future of the construction and those who designed protective structures for the Váh River. Of extraordinary value and interest is the information about the cooperation with the well-known Czech hydrogeologist Prof. Oto Hynie, a

▲ Hydrogeologický prieskum v Piešťanoch (vrt V-7, r. 1963) pri Obtokovom ramene Váhu.

Hydro-geological research in Piešťany (drill hole V-7, 1963) near the by-pass artery of the Váh.

Eine hydrogeologische Untersuchung in Piešťany (Bohrung V-7, Jahr 1963), am Nebenarm der Waag

Foto Jozef Urmínský

▲ Imrich Erdödy (1854 - 1925), majiteľ kúpeľov Piešťany v rokoch 1906 - 1925, olej na plátnе.

Imrich Erdödy (1854 - 1925), owner of the Piešťany Spa from 1906 to 1925, oil on canvas.

Emmerich Erdödy (1854 - 1925), Eigentümer des Heilbades Piešťany in den Jahren 1906 - 1925, Öl auf Leinwand

pioneer in hydro-geological research in Piešťany during the inter-war period. The author documents the efforts to find a suitable source of thermal water on the right side of the Váh and the plan for building the hotel Slovan as an accommodation and

treatment complex. He describes the successful research in the area of the Military Spa Institute, the results of which allowed for a completely new balneo-therapy addition.

It should also be noted that, from the perspective of hydro-geological research, Piešťany was quite unique during the second half of the 20th century for the heavy demands placed on people involved in these detailed and significant events. They were ultimately responsible for whether or not the water works in Madunice would damage the Piešťany Spa and for what would be required to prevent this from happening. And, last but not least, to ensure that the spa and its thermal springs would not be damaged by efforts to access the abundant springs of healing thermal water or to gather more information about their hydro-geological and geothermal properties with the help of such technical work as drilling.

Authentic witness to the aforementioned time is now offered in book form in Piešťany - A Thermal Phenomenon, which is an important contribution due to the amount of factual material it contains. It has unique and rare photographs from a half-century of hydro-geological research. Throughout its nearly seventy grippingly written chapters readers will really discover a lot as the author has combined multiple fields and topics into one comprehensive whole. The book covers the history of the usage of thermal springs as well as hydro-geology,

▲ Ručná fažba bahna a jeho nakladanie do vozíkov, medzivojnové obdobie.

Manual extraction of mud and loading it onto wagons, inter-war period.

Die Gewinnung des Schlammes per Handarbeit und dessen Verladen auf Wagen, Zwischenkriegszeit

Foto archív Balneologické múzeum Piešťany

▲ Stavba Dolnej hore, v pozadí Krajinský most, rok 1958.

Construction of the lower water-gate, in the background is the County Bridge, 1958.

Der Bau des Stauwehrs Dolná haf, im Hintergrund die „Krajinský“ Brücke, Jahr 1958

Foto Augustín Rebro

geothermal energy and geology, plus the plans for drilling and the implementation and evaluation of these drill holes. This book is both about memories of the past as well as a self-portrait of the hydrogeologist Augustín Rebro, who does not appear alone, but rather in lively interaction with people and personalities from various professions and different positions.

The Balneological Museum has published this book with the support of the Slovak Republic's Ministry of Culture, and in this way commemorates the author, who, unfortunately, is no longer with us. ■

Fast ein halbes Jahrhundert führte er hier hydrogeologische Untersuchungen durch. Deren Ergebnisse wertete er in Fachberichten und Gutachten aus. In der populärwissen-

schaftlichen Publikation Piešťany - ein thermisches Phänomen präsentierte er sowohl der breiten fachlichen als auch der Laienöffentlichkeit die Erfahrungen und Informationen aus hydrogeologischen Untersuchungen auf dem wichtigen Kurgebiet von Piešťany. Umfangreiche Forschungsarbeiten zog der Bau des Wasserwerkes „Madunice“ und dessen Inbetriebnahme im Jahr 1960 nach sich. Damit hing der Schutz der Thermalquellen von Piešťany nicht nur vor den Folgen des bereits stattgefundenen Eingriffs zusammen, sondern auch vor der Beeinträchtigung der natürlichen Gegebenheiten der Quellregion in der Zukunft. Während der Vorbereitungsphase und der Errichtung des Wasserwerks „Madunice“ sind Fragen einer gründlichen Kenntnis des geothermischen Phänomens Piešťany aktuell geworden. Augustín Rebro, der nicht nur ein Zeuge, sondern auch ein aktiver Teil dieses

Geschehens war, präsentierte dem Leser Erkenntnisse, Fakten und Erfahrungen, die heute niemand mehr aus diesem Blickwinkel bieten kann. Aus der Vergessenheit tauchen hier Experten – Hydrogeologen auf, aber auch Mitarbeiter des Heilbades Piešťany und Menschen, die über den künftigen Bau und jene, die Schutzbauten auf der Waag entwarfen, Entscheidungen trafen. Besonders wertvoll und interessant sind Aufschlüsse über die Zusammenarbeit mit dem bedeutenden tschechischen Hydrogeologen Prof. Otto Hynie, einem Wegbereiter der hydrogeologischen Forschung in Piešťany bereits in der Zwischenkriegszeit. Der Autor dokumentiert die Bemühungen, eine geeignete Quelle des Thermalwassers auf dem rechten Ufer der Waag zu finden sowie das Vorhaben, das Hotel „Slovan“ zu einem Komplex mit therapeutischen Bereichen und Unterkünften umzubauen. Des Weiteren beschreibt er die erfolgreiche Untersuchung im Gelände der Militär-Kuranstalt (zu Slowakisch: Vojenský kúpeľný ústav), deren Ergebnisse den Bau einer völlig neuen Einrichtung für balneologische Therapie möglich machten.

Es ist wichtig zu wissen, dass die 2. Hälfte des 20. Jahrhunderts aus Sicht der hydrogeologischen Erforschung von Piešťany ausnehmend war, an die Menschen hohe Anforderungen stellte und dass wesentliche und wichtige Tatsachen mit im Spiel waren, z. B. ob das Wasserwerk „Madunice“ dem Heilbad Piešťany nicht schaden wird oder die Frage, was muss unternommen werden, damit es dazu nicht kommt. Und nicht zuletzt - dass das Heilbad und seine Thermalquellen auch durch die Anstöße zur Gewinnung ergiebiger Zuflüsse des Thermalwassers oder besserer Kenntnisse derer hydrogeologischen und geothermalen Hintergründe mittels technischer Arbeiten wie Bohrungen, keinen Schaden erfahren.

Dieses authentische Zeugnis über den erwähnten Zeitabschnitt in Form des erschienen Buches Piešťany - ein thermisches Phänomen, stellt dank des darin enthaltenen umfangreichen faktografischen Materials einen großen Bereich dar. Darunter befinden sich auch einmalige Aufnahmen aus einem halben Jahrhundert hydrogeologischer Forschungen. In knapp 70 fesselnd geschriebenen Kapiteln finden Leser wirklich viel zum Thema, wobei der Autor es versteht, mehrere Teilbereiche und Themen in ein Ganzes zusammen zu fügen. Das Buch befasst sich mit der Geschichte der Nutzung von Thermalquellen, es handelt von der Hydrogeologie, der Geothermie und der Geologie, von Bohrungsplänen, deren Umsetzung sowie der Auswertung der durch Bohrungsarbeiten gewonnenen Fakten. Das Buch ist gleichzeitig eine Quelle der Erinnerungen und ein Autoportrait des Hydrogeologen Augustín Rebro, der darin jedoch keineswegs einsam agiert, sondern vielmehr in einer lebendigen Interaktion mit Personen und Persönlichkeiten in verschiedenen Berufsfeldern und Positionen.

Die Publikation gab das Balneologische Museum mit Unterstützung des Slowakischen Kultusministeriums heraus und erinnerte auch auf dieser Weise an den Autoren, der leider nicht mehr unter uns weilt. ■

Nový príspevok k poštovej histórii

▲ Príležitostná poštová pečiatka k prezentácii publikácie.
The limited-edition stamp commemorating
the presentation of the book.
Ein Sonderpoststempel anlässlich der Präsentation
der Publikation

Tieto myšlienky sa kryštalovali v období príprav osláv deväťdesiatročnice slovenskej filatelie začiatkom roku 1985, kedy vznikali prvé podnety a návrhy. Založením Slovenskej filatelistickej akadémie Ottom Gátom a Michalom Kišsimonom, za výraznej pomoci skúseného redaktora Ivana Tvrdeho, ktorý od roku 2009 úspešne vydáva edičný rad Filatelistické štúdie sa návrhy začínali konkrétnie realizovať. V rámci tohto edičného radu dňa 23.10.2014 bola v Balneologickom múzeu v Piešťanoch inaugurácia druhej časti publikácie Ing. Ladislava Mušínskeho a Alexandra Urminskeho „Piešťany v zrkadle poštovej história“.

Je potešiteľné, že medzi významnými hostami sme mohli privítať Zuzanu Šturdíkovú, generálnu riaditeľku sekcie elektronických komunikácií a poštových služieb, ako aj Jarmilu Brichtovú, riaditeľku oboru poštových služieb Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Antóniu Paulínirovú, členku realizačnej komisie Slovenskej pošty, a.s. Banská Bystrica. Inauguráciu otvoril PhDr. Vladimír Krupa, riaditeľ Balneologického múzea v Piešťanoch.

Autori Ladislav Mušínský a Alexander Urminsý priblížili verejnosti nielen prezentovanú druhú časť publikácie, ale súvislostami z prvej časti, ktorá sa zaobrá dejinami pošty a poštovníctva všeobecne, pošty v Piešťanoch a v blízkom

A New Contribution to Postal History
Ein neuer Beitrag zur Geschichte der Post

Text a foto Štefan Kollár

Prvé systematické snahy zamerané na dokumentovanie dejín filatelie, pošty a poštovníctva vznikli založením Dňí filatelie Slovenska v roku 1984 Ottom Gátom, v rámci ktorých sa začína realizovať okrem výstavnej, bádateľskej, prednáškovej i publikačná činnosť členov organizovanej filatelie.

The first systematic efforts to document the history of philately, post offices and postal activities began with the creation of “Slovak Philately Days” in 1984 by Otto Gáta as part of which they began including exhibitions, research projects, lectures and publications by members of organized philately.

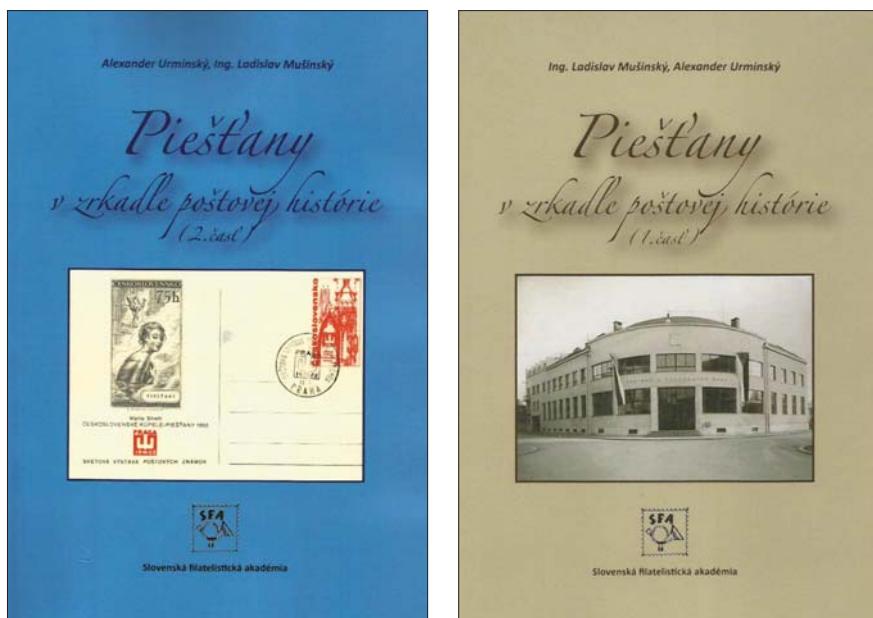
Die ersten systematischen Bemühungen, die Geschichte der Philatelie, der Post und des Postwesens zu dokumentieren, begannen mit der Gründung der „Tage der slowakischen Philatelie“ (zu Slowakisch: Dni filatelie Slovenska) im Jahr 1984 durch Otto Gáta, in deren Rahmen neben der Organisierung von Ausstellungen, Forschungsaktivitäten und Vorträgen auch die Publikationsaktivität der Mitglieder der organisierten Philatelie begann.

▲ Autori diela Alexander Urminsý a Ladislav Mušínský.
The authors of the book Alexander Urminsý (right) and Ladislav Mušínský.
Die Autoren Alexander Urminsý und Ladislav Mušínský

▲ Obálka prvého dňa (FDC) k sérii česko-slovenských známok č.873-876 z roku 1956.
First Day cover (FDC) for the series of Czecho-Slovakian stamps no.873-876 from 1956.
Der FDC zur Serie von tschechisch-slowakischen Briefmarken Nr.873-876 aus dem Jahr 1956

▲ Vydaná dvojdielna publikácia.
The published two-part book.
Die erschienene zweiteilige Publikation

okolí, nadviazali na inaugurovanú knihu. V druhej časti sa pôvodcovia zaoberejú oblasťou poštovej grafiky viažucej sa k Piešťanom. Je potešiteľné, že okrem poštových známok a ich tvorcov sa venovali poštovým lístkom, pečiatkam, odtlačkom výplatných strojov, ako aj ďalším produktom poštovej prevádzky a to od Rakúsko – Uhorska po súčasnosť.

Je to prirodzený odborný pohľad, ved'

pisateľmi sú poštár a filatelist. Pomerne bohatý publikovaný materiál potvrdzuje symbózu mesta a kúpeľov, ktorých cielene využívaná liečivá sila teplých prameňov bola už od stredoveku. Premena Piešťan na kúpeľné mesto sa viaže k podnikateľským aktivitám Ľudovíta Wintera. V rámci tejto činnosti bolo prirodzené riešiť i nadstavbu, dôstojnú pre túto aktivitu, a to založením

muzeálnej spoločnosti, v ktorej nachádzajú miesto i zberatelia poštových známok. Takže miesto inaugurácie nadvázuje na tradície, čoho dôkazom je založenie múzea v roku 1933 Imrichom Winterom, ktorý bol aj prvým predsedom spolku filatelistov v Piešťanoch.

Ako je z uvedeného vidieť, želania filatelistov sa napĺňajú. Vznikajú diela, ktoré bez obáv môžeme nazvať monografiami, dokumentujúce poštovú históriu a známkovú tvorbu. Inauguráciu vhodne doplnila príležitostná poštová priečadka s príležitostnou pečiatkou, ktorá bude pripomínať túto významnú udalosť. Autori úspešne zvládli danú problematiku, a sprístupnili historický vývoj dejín pošty a poštovníctva v Piešťanoch a blízkom okolí pre ďalšie generácie. Za ich náročnú výskumnú a odbornú prácu im právom patrí naše uznanie. ■

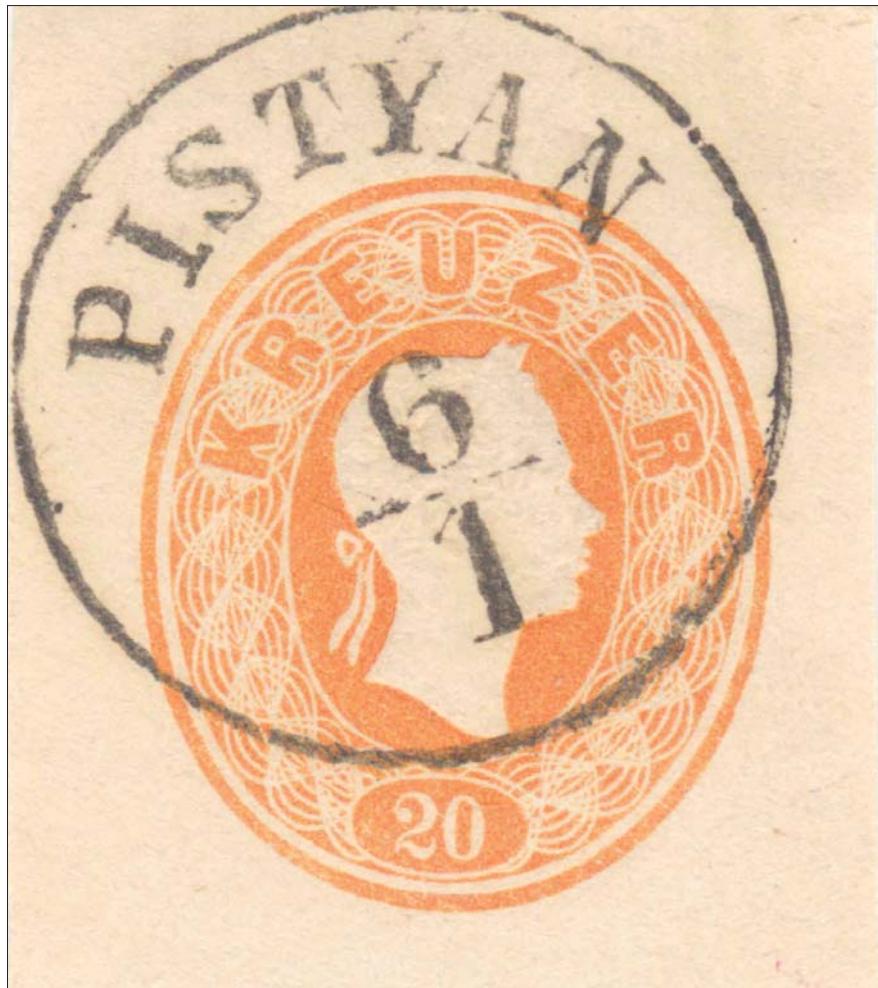
These ideas all came together, in early 1985, during celebration preparations for the ninetieth anniversary of the founding of Slovak Philately. These plans began to take concrete shape with the establishment of the Slovak Philatelic Academy by Otto Gáfa and Michal Kišsimon, with considerable help from the experienced editor Ivan Tvrď, who, in 2009, successfully published an editorial series of philatelic

studies. On October 23, 2014, as part of this series, there was an inauguration of the second part of the publication by Ladislav Mušinský and Alexander Urmanský, "Piešťany in the Mirror of Postal History", in the Balneological Museum in Piešťany.

It was gratifying to see among the invited guests such personalities as Zuzana Šturdíková, the General Manager of the section for electronic communication and postal services, as well as the Director of Postal Services for the Slovak Ministry of Transport, Construction and Regional Development Jarmila Brichtová, and Antónia Paulíniová, a member of the Slovak Post's executive committee in Banská Bystrica. The inauguration was opened by PhDr. Vladimír Krupa, the Director of the Balneological Museum in Piešťany.

With the presentation of this book the authors Ladislav Mušinský and Alexander Urmanský provide the public with greater insight not only with this second part of the publication, but also with the first part, which focuses on the overall history of post offices and postal activities as well as post in Piešťany and in the nearby surrounding area. In the second part of the book the authors focus on postal graphic design tied to Piešťany. It's nice to see that, in addition to postal stamps and their creators, they also include postal cards, stamps, printed seals, franking machines, as well as other products connected to postal operations since the time of the Austro-Hungarian Monarchy to the present.

This is a natural, professional overview since the writers are a postman and a philatelist. The relatively rich published material confirms the symbiosis of the town and spa, whose purposeful use of the healing powers of the thermal springs dates back to the Middle Ages. The transformation of Piešťany into a spa town is tied to the business activities of Ludovít Winter. As part of his

▲ Pečiatka Piešťan na výstrežku z rakúskeho poštového lístku so známkou 20 grajciarov.
The seal of Piešťany on a clipping from an Austrian postal card with a stamp for 20 kreuzer (coins used in the Austro-Hungarian Empire" 100 kreuzers = 1 Gulden).
Ein Piešťany-Stempel auf dem Ausschnitt aus einer österreichischen Korrespondenzkarte, mit einer 20 Kreuzer-Briefmarke

activities, a museum society was established in which there was a place, appropriately dignified, for stamp collectors. So the location of the inauguration is linked to tradition and the creation of the museum in 1933 by Imrich Winter, who was also the first chairman of the Philatelists Society in Piešťany.

As seen from the above, the wishes of philatelists are being fulfilled. Works are appearing, which we can safely call monographs documenting postal history and stamp production. As part of the inauguration there was also a special post office window set up offering limited-edition stamps commemorating this important event. The authors successfully addressed their chosen subject publicizing the historical development of post and postal activities in Piešťany and the surrounding area for future generations. For their demanding research and professional work they have definitely earned our respect and recognition. ■

Diese Ideen kristallisierten sich auch während der Vorbereitungen der Feierlichkeiten zum 90. Gründungstag der slowakischen Philatelie, zu Beginn des Jahres 1985, als die ersten Anregungen und Vorschläge zu Stande kamen. Mit der Gründung der Slowakischen philatelistischen Akademie durch Otto Gáta und Michal Kišsimon, mit kräftiger Unterstützung des erfahrenen Redaktors Ivan Tvrď, der seit 2009 erfolgreich die Editionsreihe Philatelistische Studien veröffentlicht, wurden die Vorschläge konkret in die Tat umgesetzt. Im Rahmen dieser Editionsreihe fand am 23.10.2014 im Balneologischen Museum in Piešťany die feierliche Präsentation des zweiten Teils der Publikation „Piešťany im Spiegel der Postgeschichte“ (Originaltitel: Piešťany v zrkadle poštovej histórie) der Autoren Ing. Ladislav Mušinský und Alexander Urmanský statt.

Es freute uns, dass wir unter den bedeutenden Gästen die Generaldirektorin

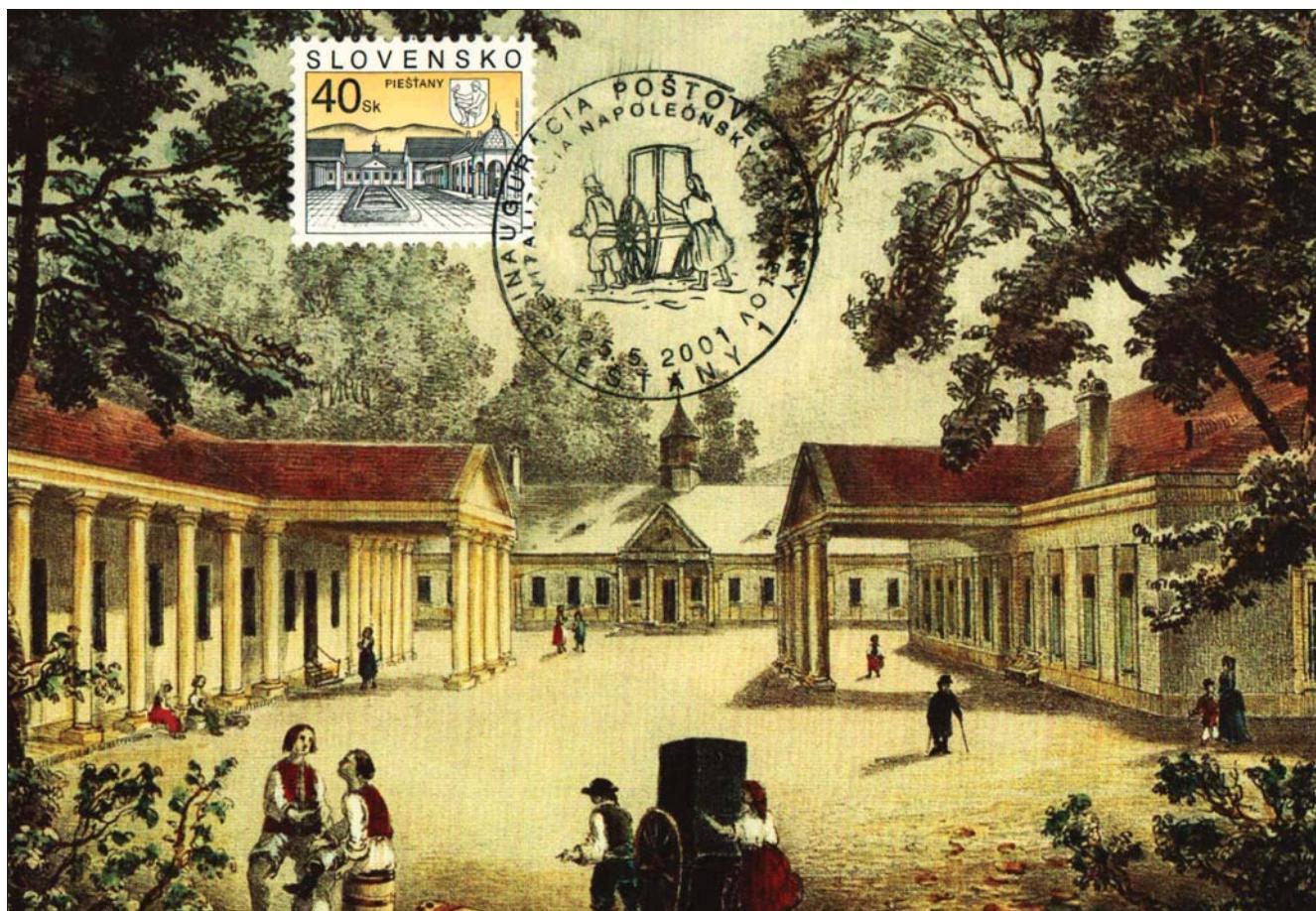

des Sektors elektronische Kommunikation und Postdienste Zuzana Šturdíková, die Leiterin der Abteilung für Postdienste am slowakischen Ministerium für Verkehr, Bau und Regionalentwicklung Jarmila Brichtová sowie Antónia Paulíniová, ein Mitglied des Realisierungsausschusses der Slowakischen Post AG Banská Bystrica, begrüßen durften. Die Präsentation eröffnete PhDr. Vladimír Krupa, Leiter des Balneologischen Museums in Piešťany. Die Autoren Ladislav Mušinský und Alexander Urmanský brachten dem

Korrespondenzkarten, Stempeln, Abdrücken von Frankiermaschinen sowie weiteren Produkten des Postbetriebs befasst haben und das in einer Zeitspanne, die von Österreich-Ungarn bis zur Gegenwart reicht.

Es ist eine natürliche fachliche Sicht, da einer der Autoren ein Postangestellter und der andere ein Philatelist ist. Das relativ umfangreiche publizierte Material belegt die Symbiose zwischen der Stadt und dem Heilbad, in dem die Heilkraft der warmen Quellen schon seit dem Mittelalter genutzt

durch den Umstand belegt wird, dass Emmerich Winter, der das Museum im Jahr 1933 gründete, auch der erste Vorsitzende des Philatelisten-Verbandes in Piešťany war. Wie man anhand der vorhergehenden Zeilen sieht, die Wünsche der Philatelisten gehen in Erfüllung. Es entstehen Werke, die wir bedenkenlos als Monographien bezeichnen können, in denen die Geschichte der Post und die Entstehung von Briefmarken dokumentiert sind. Eine passende Ergänzung der Präsentation stellte ein Sonderpostschalter mit einem

▲ Karta maxima (CM) ku známke Slovenska, č.235 Piešťany 40 Sk.
Card maxima (CM) for the Slovak stamp, no.235 Piešťany 40 Sk.
Eine CM zur Briefmarke mit Motiv der Slowakei, Nr.235 Piešťany 40 Sk (Slowakische Kronen).

Publikum nicht nur den präsentierten zweiten Teil der Publikation näher, sondern stellten einen Kontext zum ersten Teil her, in dem sie die Geschichte der Post und des Postwesens allgemein sowie die Geschichte der Post in Piešťany und dessen Umkreis aufarbeiteten. In der Fortsetzung widmen sich die Verfasser dem Bereich der Postgrafik im Bezug zu Piešťany. Es ist erfreulich, dass sie sich neben Briefmarken und deren Schöpfern auch mit

wurde. Die Verwandlung von Piešťany in eine Kurstadt ist mit den unternehmerischen Aktivitäten von Ludwig Winter verknüpft. Im Rahmen dieser Tätigkeit war es selbstverständlich ein dieser Aktivitäten würdiges Gefüge zu schaffen, und das durch die Gründung einer Museumsgesellschaft, in der auch Briefmarkensammler ihren Platz fanden. Somit knüpft der Ort der feierlichen Präsentation an Traditionen, was auch

Sonderstempel dar, als Erinnerung an dieses wichtige Ereignis. Die Autoren bewältigten den gegebenen Sachverhalt mit Erfolg und stellten die historische Entwicklung der Post und des Postwesens in Piešťany und der umliegenden Region für kommende Generationen anschaulich dar. Für ihre anspruchsvolle Forschung und professionelle Arbeit gebührt ihnen zu Recht unser Dank. ■

Bike Park Považský Inovec sa stal realitou

Bike Park Považský Inovec
Has Become a Reality

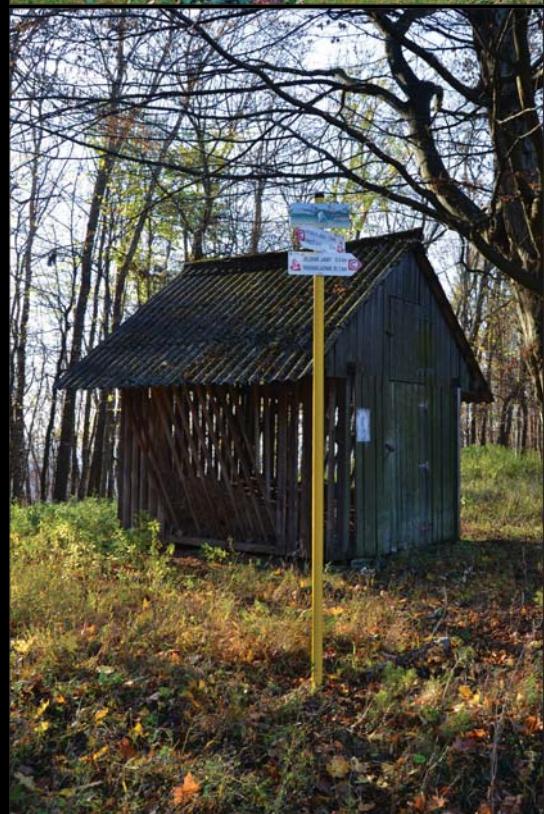
Der „Bike Park Považský Inovec“
wurde Realität

Martin Palkovič, zdroj visitpiestany.sk
Foto archív Slovenský cykloklub

Piešťany majú reálnu šancu stať sa centrom slovenskej cykloturistiky. Pomôcť môže povesť „mesta bicyklov“, ubytovacie kapacity a najmä čerstvo vyznačené cyklotrasy.

Piešťany has a real chance at becoming the centre of Slovak cycle-tourism. This may be greatly facilitated by the reputation of the “Town of Bicycles”, the number of accommodation facilities, and especially the newly marked bike paths.

Piešťany hat eine reale Chance, das Zentrum der slowakischen Radtouristik zu werden. Der Ruf einer „Stadt der Räder“, die Unterkunfts Kapazitäten und vor allem die frisch markierten Radwege können dabei bedeutend sein.

Za realizáciou projektu Bike Park Považský Inovec stojí Slovenský cykloklub. V uplynulom roku ho finančne podporila organizácia cestovného ruchu Rezort Piešťany. Nové tabuľky na turistických chodníkoch s jej logom si už určite v okolí nášho mesta všimli cyklisti aj chodci.

„Cieľom projektu je vytvoriť unikátny produkt cestovného ruchu, ktorý ponúkne množstvo variabilných možností všetkým skupinám cyklistov. Na svoje si prídu rodiny s deťmi aj nároční bikeri,“ píše sa v správe, ktorú zverejnila webová stránka www.visitpiestany.sk.

V pláne je prepojenie atraktívnych prírodných, historických a kultúrnych cielov v Považskom Inovci a jeho blízkom okolí. V najbližších rokoch majú pribudnúť stovky kilometrov nových trás. Klúčové budú tri magistrály vyznačené červenou farbou -

Okolo Inovca (120 km), Hrebeňovka Inovca (70 km) a Naprieč Inovcom (52 km).

Najtažšou fázou realizácie celého projektu je pre Slovenský cykloklub legalizácia jednotlivých ciest. Rokovania s majitelia sú zdĺhavé a komplikované. Ak skončia úspechom, nasleduje samotné značenie a potom údržba a servis.

V okolí Piešťan boli naposledy obnovené Vážska cyklomagistrála, trasy prechádzajúce cez hŕad na Slnave, ale aj časť atraktívnej hrebeňovky Považského Inovca. ■

very lengthy and complicated. If these negotiations end up being successful, they will be followed by the marking of the trails and eventually their maintenance and service.

In the surroundings of Piešťany, the last renovations were carried out on the Vážska cycling route, which passes through the Slnava spillway dam, as well as a part of the attractive Považský Inovec ridge. ■

Hinter der Verwirklichung des Projektes „Bike Park Považský Inovec“ steht der Slowakische Fahrrad-Club. Im vergangenen Jahr bekam der Club finanzielle Unterstützung vom Verband für Tourismus „Rezort Piešťany“. Die neuen Wegweiser mit seinem Logo, mit denen die Wanderwege rund um unsere Stadt ausgeschildert wurden, sind den Radfahrern und Fußgängern sicher bereits aufgefallen.

„Das Ziel dieses Projektes ist es, ein einzigartiges touristisches Produkt zu erschaffen, das allen Radfahrer-Gruppen ein breites Spektrum an wandelbaren Möglichkeiten bieten wird. Auf ihre Kosten kommen sowohl Familien mit Kindern als auch anspruchsvolle Radsportler“, steht in einem, von der Website visitpiestany.sk veröffentlichten Bericht.

Geplant ist die Verknüpfung attraktiver Ziele mit Fokus auf Natur, Geschichte und Kultur in Považský Inovec und seiner Umgebung.

In den nächsten Jahren sollen hunderte Kilometer neuer Strecken hinzukommen. Das Kernstück werden die drei rot markierten Radwege – „Okolo Inovca“ (Rund um Inovec, 120 km), „Hrebeňovka Inovca“ (Der Inovec-Kamm-Radweg, 70 km) und „Naprieč Inovcom“ (Quer durch Inovec, 52 km) bilden. Die schwierigste Hürde bei der Umsetzung des gesamten Projektes stellt für den Slowakischen Fahrrad-Club die Legalisierung der einzelnen Wege dar. Die Verhandlungen mit den Eigentümern sind langwierig und kompliziert. Sollten sie mit Erfolg abgeschlossen werden, folgt die eigentliche Markierung und dann die Instandhaltung und der Service.

Im Umkreis von Piešťany wurden zuletzt der Waag-Radweg „Vážska cyklomagistrála“, die entlang des Damms am Stausee Slnava führenden Radstrecken sowie ein Teil des fesselnden Kamm-Radweges im Gebirge Považský Inovec erneuert. ■

▲ Delové guľy, nálezy z archeologického výskumu.
Cannonballs, findings from the archeological excavations.
Kanonenkugeln, Fundstücke aus archäologischen Untersuchungen

Výnimočná kultúrna pamiatka so svojimi počiatkami v polovici 13. storočia, ktorá leží vysoko v horách Považského Inovca už roky patrí k romantickým miestam pre oddych, zajatá v prekrásnej prírodnej rezervácii Tematínskych vrchov.

This is not only a unique cultural landmark, but, for years, it has also been a romantic place to relax. It lies high in the Považský Inovec mountains within the beautiful Tematin Hills nature reserve and its origins date back to the 13th century.

Dieses hoch in den Wäldern des Gebirges Považský Inovec gelegene einzigartige Kulturdenkmal, dessen Anfänge in die 1. Hälfte des 13. Jahrhunderts reichen, gehört bereits seit Jahren zu den romantischen Erholungsorten inmitten des wunderschönen Naturschutzgebietes Tematínske vrchy.

Aj keď hodnotenosť prvej písomnej zmienky z roku 1270 je spochybňovaná, výskum dreva pochádzajúceho z pôvodných stavebných konštrukčných prvkov dokladá existenciu hradu už v roku 1243. Bola to reakcia na príkaz panovníka Bela IV. na výstavanie kamenných opevnení a hradov z obavy pred návratom mongolských kmeňov, ktoré vyplienili

Tematín Castle in the 21st Century Burg Tematín im 21. Jahrhundert

Hrad Tematín v 21. storočí

Text a foto Mojmír Choma

veľkú časť Uhorska počas známeho tzv. „tatárskeho vpádu“ v rokoch 1241 – 1242.

V priebehu plynúcich storočí hrad menil majiteľov od tých významnejších až po menej známych. Každý z nich si hrad prispôsoboval vlastným podmienkam ale i situáciu vo vtedajšej spoločnosti, meniacim sa nárokom na bezpečnosť a pohodlie. Z najznámejších rodov môžeme spomenúť rod Ujlaky, Thurzo a Berčení. Hrad bol poškodený začiatkom 18. storočia a v polovici toho istého storočia písomná prameň hovoria, že hrad už ani nestráži vojenská posádka.

V roku 2007 sa partia študentov – dobrovoľníkov pustila do boja o jeho záchranu a založili občianske združenie OZ Hrad Tematín. Prekonali byrokratické hradby a začali opravovať tie skutočné. Rozbehli celú plejádu odborných výskumov až po konkrétné projektové podklady konzervačných zásahov. Hlavným cieľom obnovy pamiatky je zakonzervovanie hradnej ruiny, aby

nepodliehala ďalšej skaze. Hrad ostane naďalej krajinotvorným prvkom ako súčasť prírody a ako pamiatka bude pripomínať svoju zašľú slávu.

Počas archeologického výskumu sa na hrade našlo obrovské množstvo nálezov bežnej úžitkovej keramiky (taniere, misky, džbány), no našli sa aj unikátne predmety, ako napríklad kus tkaniny prešívanej zlatom a červenými korálkmi, odievacia forma na kresťanské krížiky, hracie kocky vyrobené z kosti, keramické fajky, delové gule, kostené rúčky príboru a množstvo keramických kachlič zdobených tzv. tapetovým vzorom. Ide predovšetkým o nálezy z obdobia 17. storočia, nakoľko vtedy bol hrad radikálne upravovaný. Oprava stojacích murív je absolútou prioritou záchrany, preto sa archeologický výskum realizuje len v nevyhnutne potrebnom rozsahu.

Záchrana sa realizuje za podpory Ministerstva kultúry SR, nadácií, spolkov a jednotlivcov, ktorí sú ochotní prispieť. Päť rokov dobrovoľníci pracovali

▲ Rekonštrukčné práce s cieľom stabilizovať opevnenie.
Reconstruction work to stabilize the fortification.
Rekonstruktionsarbeiten zur Stabilisierung der Befestigungsmauer

▲ Tematín, pohľad na vyčistený areál hradu a jeho najbližšie okolie.

Tematín, a view of the cleaned area of the castle and its immediate surroundings.

Tematín, Blick auf das gesäuberte Burggelände und dessen unmittelbare Umgebung

počas víkendov od jari do jesene a bývali v stanoch. Posledné dva roky Ministerstvo kultúry podporilo projekt záchrany spôsobom zapojenia nezamestnaných do rekonštrukčných prác, takže na hrade sa podarilo zamestnať 8 šikovných mladých ľudí bez práce na 6 mesiacov v roku. Denne tvrdzo pracujú a prácu si pochvaluju pre krásu a jedinečnosť miesta. Počas víkendov nadálej pracujú dobrovoľníci. Všetkym za ich nasadenie a mnohokrát obetavost patrí veľká vdaka.

Na hrad Tematín je možné sa dostať z rekreačného strediska Bezovec pri Novej Lehote. Pohodlná a turisticky nenáročná cesta vedie hrebeňom s peknými výhľadmi a trvá približne hodinu. ■

Although the authenticity of the first written record from 1270 is questionable, examination of the wood from the original building provides evidence of the castle's existence as early as 1243. It was one of the stone-constructed fortifications and castles built by the ruler Bela IV in response to the fear that Mongol tribes, who had raided and looted a large part of the Hungarian Kingdom during the so-called "Tartar Invasion" between 1241 and 1242, might return.

Throughout the centuries the castle changed

owners, from those more significant and important to the lesser known. Each of them adapted the castle to their own needs as well as to the current societal situation and the ever-changing demands for safety and comfort. The best known families include Ujlaky, Thurzo and Berczény. The castle was damaged at the beginning of the 18th century and in the middle of the same century, written records say that the castle was no longer guarded by a military garrison.

In 2007, a group of student volunteers began the struggle to rescue the castle by establishing the civic association "Castle Tematín". They climbed over all the bureaucratic walls and eventually began to repair the real ones of the castle. They launched an entire array of professional research all the way to specific project designs for conservation work and intervention. The main goal of the renewal of the landmark was the preservation of the castle ruins and to prevent further deterioration. The castle will remain a man-made part of the landscape as well as a part of the natural surroundings and, as a landmark monument, will stand as a reminder of its former glory.

During archaeological excavations at the castle vast amounts of discoveries were made, especially of everyday items such as ceramic plates, bowls, pitchers, as well as some rather unique items such as

a piece of cloth with quilted gold and red beads, a casting mold for Christian crosses, dice made from bones, ceramic pipes, cannonballs, cutlery with bone handles, and numerous ceramic tiles decorated with the so-called wallpaper pattern. Most of these findings are from the 17th century when the castle underwent radical modifications. A major priority is to repair the still-standing walls, which is why this archaeological research is strictly being carried out only where necessary.

The preservation of the castle is being carried out with the support of the Slovak Republic's Ministry of Culture, foundations, associations, and individuals, who are willing to contribute. For the past five years volunteers, living in tents, have been working on the castle, during weekends from spring to autumn. During the last two years, the Ministry of Culture has supported this conservation project by providing jobs to the unemployed. In such a way, this reconstruction work has helped to provide 8 skilled young people with work for 6 months out of the year. They work hard daily and their work has been praised for its beauty and adhering to the uniqueness to the place. During weekends, the volunteers continue the work. All of them deserve a great deal of thanks for their commitment and dedication.

Tematín Castle can be reached from the recreational centre Bezovec at Nová Lehota. There is an easy and comfortable hiking path leading along the ridge, which has beautiful views and takes about an hour. ■

Obwohl die Echtheit der ersten schriftlichen Erwähnung aus dem Jahr 1270 angezweifelt wird, belegt eine Untersuchung des Holzes aus den ursprünglichen Baukonstruktionselementen die Existenz der Burg bereits im Jahre 1243. Sie entstand auf Erlass des Königs Béla IV., der aus Angst vor möglicher Rückkehr der mongolischen Stämme, die während des berüchtigten Mongolensturms in den Jahren 1241 – 1242 einen großen Teil Ungarns plünderten, die Errichtung von Steinfestungen und -burgen anordnete.

Im Laufe der vergangenen Jahrhunderte wechselte die Burg ihre Besitzer von den einflussreichsten bis hin zu den wenig bekannten. Jeder von ihnen passte sie seinen eigenen Bedingungen, der Situation in der damaligen Gesellschaft sowie den sich wandelnden Ansprüchen an Sicherheit und Komfort an. Zu den bekanntesten Besitzern, die wir an dieser Stelle erwähnen können, gehörten die Geschlechter Illotschki (Ungarisch: Üjlaki), Thurzo und Bercsenyi. Anfang des 18. Jahrhunderts wurde die Burg beschädigt und Mitte desselben Jahrhunderts ist sie laut schriftlicher Quellen auch von keiner Garnison mehr überwacht worden.

Im Jahr 2007 begann eine Gruppe Studenten - Freiwilliger - mit dem Kampf um ihre Rettung und gründete die Bürgerinitiative „Burg Tematín“ (OZ Hrad Tematín). Es gelang ihnen, die bürokratische Wallmauer zu überwinden und mit der Reparatur der Echten zu beginnen. Sie starteten eine ganze Reihe Fachuntersuchungen bis hin zur

▼ Hrad Tematín, pozostatky hlavnej veže.
Hrad Tematín, the remains of the main tower.
Burg Tematín, Überreste des Hauptturmes

Ausarbeitung von konkreten Projektunterlagen zur Erhaltungsmaßnahmen. Das primäre Ziel der Restaurierung dieses Denkmals ist die Konservierung der Ruine, damit sie keinem weiteren Verfall unterliegt. Die Burg bleibt weiterhin als Bestandteil der Natur ein landschaftsgestaltendes Element und wird als Denkmal an ihren vergangenen Ruhm erinnern.

Im Verlauf der archäologischen Untersuchungen wurden auf der Burg zahlreiche Funde von Gebrauchsgeräten (Teller, Schalen, Krüge) gemacht, entdeckt wurden jedoch auch einmalige Fundstücke wie z.B. ein Stück goldbestickten Stoffes mit angenähten roten Perlen, eine Gussform für christliche Kreuze, aus Bein gefertigte Spielwürfel, Keramikpfeifen, Kanonenkugeln, Besteckgriffe aus Bein und eine große Anzahl von Keramikkacheln, verziert mit dem sog. Tapetenmuster. Hierbei handelt es sich vor allem um Funde aus dem 17. Jahrhundert, als grundlegende Veränderungen an der Burg vorgenommen wurden. Die Instandsetzung der bestehenden Mauerwerke hat bei der Rettung die oberste Priorität, weshalb archäologische Untersuchungen nur im unbedingt erforderlichen Ausmaß durchgeführt werden. Die Rettungsmaßnahmen erfolgen mit Unterstützung des slowakischen Kulturministerium sowie verschiedener Stiftungen, Vereine und Privatpersonen, die bereit sind, sich zu beteiligen. Fünf Jahre lang, von Frühling bis Herbst, arbeiteten die freiwilligen Helfer an Wochenenden und wohnten in Zelten. In den letzten zwei Jahren unterstützte das Kultusministerium das Rettungsprojekt mittels Beteiligung von Arbeitslosen an den Rekonstruktionsarbeiten,

▲ Keramické hlavice fajok.
Ceramic pipe heads.
Pfeifenköpfe aus Keramik

sodass acht fleißige junge Menschen ohne Anstellung für sechs Monate im Jahr eine Beschäftigung auf der Burg fanden. Sie arbeiten täglich hart und loben ihre Tätigkeit wegen der Schönheit und der Einmaligkeit ihres Einsatzortes. An Wochenenden arbeiten hier weiterhin Freiwillige. Für ihren Einsatz und vielfach bewiesenen Enthusiasmus gebührt allen ein großer Dank.

Die Burg Tematín kann von dem Erholungszentrum „Bezovec“ bei Nová Lehota aus erreicht werden. Der bequeme und „wandertechnisch“ leicht zu bewältigender Weg führt entlang des Bergkamms mit wunderschönen Aussichten und dauert etwa eine Stunde. ■

Volavka popolává s úlovkom.
Grey Heron with its prey.
Der Graureiher mit seiner Beute

Rastlinné a živočíšne spoločenstvá stojatých vôd, brehových porastov a prilahlých trávnatých plôch Obtokového ramena Váhu v Piešťanoch sú druhovo pestré. Obývajú ich ryby, obojživelníky, plazy, vtáky, cicavce, mäkkýše, pavúky, hmyz a mnoho ďalších organizmov. Množstvo živočíchov a rastlín žijúcich v týchto ekosystémoch, poskytuje dostatok potravy pre iné živočíchy, ktoré sa nimi živia. Počas prechádzok tu môžeme vidieť aj tri nápadné druhy brodivých vtákov z čeľade volavkovité.

The plant and animal communities in stagnant water, riparian vegetation, and the adjacent grasslands of the Vah River's by-pass artery in Piešťany are rich with numerous species. These areas are inhabited by fish, amphibians, reptiles, birds, mammals, molluscs, spiders, insects, and many other organisms. The amount of animals and plants living in these ecosystems, provides enough food for other animals that feed on them. While walking through this area, we can see three prominent types of wading birds from the heron family.

Die Pflanzen- und Tiergemeinschaften der stehenden Gewässer, der Ufervegetation und der umliegenden Grasflächen im Nebenarm der Waag in Piešťany sind von einer großen Artenvielfalt gekennzeichnet. Das Gebiet beinhaltet Fische, Amphibien, Reptilien, Vögel, Säugetiere, Weichtiere, Spinnen, Insekten und viele weitere Organismen. Zahlreiche Tiere und Pflanzen, die in diesen Ökosystemen leben, bieten ausreichend Nahrung für andere Tiere, die sich von ihnen ernähren. Bei Spaziergängen können wir hier auch drei auffällige Vertreter der Schreitvögel aus der Familie der Reiher beobachten.

Volavky a beluše na Obtokovom ramene Váhu

Herons and Egrets on
the By-pass Artery of the Váh River

Graureiher und Silberreiher im
Nebenarm der Waag

Text a foto Roman Tibenský

Volavka popolává pozoruje malé ryby.
Grey Heron is observing small fish.
Der Graureiher lauert kleinen Fischen auf.

Volavka popolává (*Ardea cinerea*) je veľký, štíhly vták s dlhými nohami, ktorý nás upúta. Uprednostňuje plynke vody bohaté na ryby, ale vyskytuje sa viac-menej na všetkých vodných biotopoch, kde má dostatok potravy. Na Obtokovom ramene sa vyskytuje od mája do októbra, potom odlieta. Zimuje aj na Slovensku na nezamírajúcich vodách. Počas zimných mesiacov som volavku na Obtokovom ramene nepozoroval, ale preletajúce, ojedinelé jedince nad Piešťanmi som zistil. Živí sa prevažne rybami, žabami, hmyzom, menšími hadmi, jaštericami, ale aj mládatami vtákov, na poliach malými hlodavcami. Loví za pomalej chôdze bleskovým útokom zobáka, alebo nehybne striehne na korist. Je plachá, pri vyrušení odlieta a vydáva škriekavý zvuk "krák", čím signalizuje nebezpečenstvo. Volavky môžu žiť samotársky, hlavne pri love rýb, až po veľké spoločenstvá. Nedaleko od Obtokového ramena medzi obcami Moravany nad Váhom a Banka, som v roku 2013 pozoroval na poliach malú skupinku, ktorú tvorili 2-4 volavky a 2-3 beluše veľké. V roku 2014 som pozoroval iba ojedinelé exempláre volavky popolavej.

Beluša veľká (*Egretta alba*) je približne vo velkosti volavky popolavej. Má oranžovožltý zobák a tmavé nohy. Beluša malá (*Egretta garzetta*) je menšia ako beluše veľká, má tmavý zobák a žlté spodky nôh. V roku 2013 som pozoroval na Obtokovom ramene jednu belušu malú v auguste, v roku 2014 tri jedince v auguste a septembri. Volavky a beluše majú podobný spôsob života. Vyskytujú sa pozdĺž riek a slepých ramien, na rôznych vodných plochách, ale aj v poľnohospodársky využívanej krajine. Charakteristická je ich silueta počas letu, skladajú krk esovito a natiahnu nohy dozadu za chvost.

Beluše a volavky, hoci sú neustále vyrušované ľudmi a psami, na tomto rušnom mieste Piešťanských kúpeľov, svojou eleganciou a prítomnosťou skrášľujú prostredie Obtokového ramena Váhu. ■

Volavka popolává obozretne sleduje okolie.
Grey Heron is cautiously watching its ambient.
Der Graureiher beobachtet seine Umgebung sehr aufmerksam

Vedľa seba kráčajúce beluše malé.
Little Egrets walking side by side.
Zwei nebeneinander schreitende Seidenreiher

Pokojne kráčajúca beluša veľká.
Great White Egret walking still.
Ein gemächlich watender Silberreiher

The Grey Heron (*Ardea cinerea*) is a large, slender bird with long legs, which captures our attention. It prefers shallow water with a lot of fish, but can be found in, more or less, all aquatic habitats where there is enough food. It usually inhabits the by-pass artery of Váh river from May to October and then flies away. It can also winter in Slovakia on unfrozen water. During the winter months I haven't observed any herons on the by-pass artery, but I have seen some isolated individuals flying over Piešťany. They mostly feed on fish, frogs, insects, smaller snakes, lizards, and even young birds, as well as small rodents in the fields. They hunt by either slowly walking and striking, lightning fast, with their beaks, or motionlessly lying in wait for their prey. The heron is shy and when disturbed it flies away emitting a croaking "crek" sound, which signals danger. Herons can be very solitary, especially while hunting fish, but also live in large communities. Not far from the by-pass artery, between Moravany nad Váhom and Banka, I observed in the fields, in 2013, a small group, which was made up of 2-4 herons and 2-3 Great White Egrets. In 2014, I observed only one solitary Grey Heron specimen.

The Great White Egret (*Egretta alba*) is similar in size to the Grey Heron. It has an orange-yellow beak and dark legs. The Little Egret (*Egretta garzetta*) is smaller than the Great White Egret, has a dark beak and the bottoms of its legs are yellow. In 2013, I observed one Little Egret on the by-pass artery in August, and, in 2014, three individuals in August and September. Herons and egrets have a similar lifestyle. They appear along rivers and blind (dead-end) tributaries, on various other bodies of water, as well as on cultivated farmland. Very characteristic while they are flying is their silhouette in which their neck is bent in an "S" shape with their legs stretched backwards toward their tail.

Although they are constantly disturbed by humans and dogs in this busy Piešťany Spa town, egrets and herons, with their elegance and presence, help to beautify the environment of the Váh River's by-pass artery. ■

Der Graureiher (*Ardea cinerea*) ist ein großer, schlanker Vogel mit langen Beinen, der Ihre Aufmerksamkeit erweckt. Er zieht seichte, fischreiche Gewässer vor, kommt jedoch mehr oder weniger in allen Wasserbiotopen, die ihm ausreichend Nahrung bieten, vor. Im Nebenarm hält er sich in der Zeit von Mai bis Oktober auf, dann fliegt er weg. Er überwintert in der Slowakei auf nicht gefrierenden Gewässern. Während der Wintermonate habe ich im Nebenarm keinen Graureiher gesichtet, konnte aber überfliegende einzelne Exemplare über Piešťany feststellen. Der Graureiher ernährt sich vorwiegend von Fischen, Fröschen, Insekten, kleineren Schlangen und Eidechsen, aber auch von Jungvögeln und auf den Feldern von kleineren Nagern. Er jagt während er langsam schreitet, mit einem blitzschnellen Zustoßen seines Schnabels oder lauert völlig regungslos auf seine Beute. Der Graureiher ist scheu, fliegt weg, wenn er gestört wird und stößt dabei ein kreischendes "kräk" aus, wodurch er eine Gefahr signalisiert. Graureiher können als Einzelgänger leben, vor allem auf der Fischjagd, bis hin zu großen Kolonien. Unweit des Nebenarms, zwischen den Ortschaften Moravany nad Váhom und Banka, beobachtete ich 2013 auf den Feldern eine kleine, aus 2-4 Graureihern und 2-3 Silberreiichern bestehende Gruppe. Im Jahr 2014 habe ich lediglich vereinzelte Exemplare des Graureihers gesichtet.

Der Silberreiher (*Egretta alba*) ist ungefähr gleich groß wie der Graureiher. Er zeichnet sich durch einen orangegelben Schnabel und dunkle Beine aus. Der Seidenreiher (*Egretta garzetta*) ist im Vergleich zum Silberreiher kleiner, hat einen dunklen Schnabel und gelbe Füße. Im August 2013 sichtete ich im Nebenarm einen einzelnen Seidenreiher, im Jahr 2014 waren es drei Exemplare im August und September. Alle drei Vertreter der Familie der Reiher haben eine ähnliche Lebensweise. Sie halten sich in der Nähe von Flüssen und Nebenarmen, auf verschiedenen Wasserflächen, aber auch in landwirtschaftlich genutzten Gebieten auf. Charakteristisch ist ihre Silhouette während des Fluges, bei dem sie ihren Hals S-förmig krümmen, wobei die nach hinten langgestreckten Beine den Schwanz überragen.

Obwohl sie in diesem belebten Teil des Heilbades Piešťany stets durch Menschen und Hunde gestört werden, bereichern der Graureiher wie auch der Silber- und der Seidenreiher durch ihre Anmut und ihr Dasein die Umgebung des Waag-Nebenarms. ■

Beluša veľká tušiac nebezpečenstvo.
Great White Egret anticipating danger.
Der Silberreiher ahnt eine Gefahr.